

Praktische gids

Norbert Rubicsek J.D
CSCF - Foundation for Sport Integrity

#EPoSM
#BeFairDontFix

Co-funded by the
Erasmus+ Programme
of the European Union

FOUNDATION FOR
SPORT INTEGRITY
www.cscfsport.com

Acknowledgement

A special thanks to Mr. Robert Jan Schumacher, Director of the Royal Dutch Lawn Tennis Association (KNLTB), for his and his team's support and contribution to the document.

#EP**SM**
#BeFairDontFix

Co-funded by the
Erasmus+ Programme
of the European Union

FOUNDATION FOR
SPORT INTEGRITY
www.cscfsport.com

Inhoudsopgave

I. Inleiding van het project - EPOSM.....	3
II. Doel van de praktische gids over het begrijpen en aanpakken van manipulaties van sportcompetities.....	4
Inleiding tot sportmanipulatie en algemene informatie over dit onderwerp voor sportmanagement en sportpersoneel.....	6
I. Het onderwerp van sportmanipulaties aansnijden.....	6
II. Internationale rechtsinstrumenten en het reglement van de Koninklijke Nederlandse Lawn Tennis Bond (KNLTB) ter bestrijding van manipulatie in sportcompetities.....	7
III. Spelers aan de basis bereiken met de kennis over sportmanipulatie	8
Kennis en onderwijs over sportmanipulatie voor amateursporters en -coaches.	11
IV. Sportmanipulatie.....	11
A. Het definiëren van sportmanipulaties.....	11
1. Wat betekent dit?.....	11
2. Sportmanipulatie of wedstrijdvervalsing: wat is het verschil?.....	12
3. Waarom is sportmanipulatie slecht voor de sport/Hoe schaadt sportmanipulatie de sport/Wat staat er op het spel?.....	12
4. Waarom kan iemand een wedstrijd manipuleren?	13
5. Wie kan een wedstrijd manipuleren?	14
6. Wie zijn de doelwitten van een manipulatie?	15
7. Hoe zou een potentiële manipulator een doelwit kunnen benaderen?	16
Opstellen van een checklist van rode vlaggen	18
8. Soorten sportmanipulatie aan de hand van voorbeelden en extra video's.....	20
.....	24
Bijlage I - Wedstrijdvervalsing in de breedtesport – Resultaten enquête in Nederland.....	Error!

Bookmark not defined.

Praktische gids voor het begrijpen en aanpakken van manipulaties van sportcompetities

I. Inleiding van het project - EPOSM

EPOSM (Evidence-based Prevention of Sporting-related Match-fixing) is een Erasmus+-samenwerkingsverband tussen academische en veldorganisaties, dat sportgerelateerde wedstrijdvervalsing in verschillende sportdisciplines op Europees niveau bestudeert, en op maat gemaakte trainingssessies organiseert.

Het lijkt weinig twijfel dat wedstrijdvervalsing - dat wil zeggen de actieve manipulatie van sportcompetities - een van de grootste bedreigingen voor de sport vormt. De belangstelling voor onderzoek naar wedstrijdvervalsing is de laatste jaren dan ook gestaag toegenomen en er zijn verschillende Erasmus+-projecten over dit onderwerp opgestart (bv. 'Integrisport', 'Anti Match-Fixing Top Training' en 'Fix the Fixing'). Toch besteden de academische wereld, het bestuur, de media en andere belanghebbenden vooral aandacht aan wedstrijdvervalsing met een gokcomponent. Gokgerelateerde wedstrijdvervalsing heeft desondanks een verwoestend effect op de aantrekkelijkheid van sport en op de integriteit van de betrokkenen, maar het is slechts één vorm van wedstrijdvervalsing.

Aangezien verschillende "ziekten" om verschillende remedies vragen, stelt EPOSM voor dat de huidige inzichten in hoe gokgerelateerde wedstrijdvervalsing moet worden aangepakt, niet volledig toepasbaar zijn op sportgerelateerde wedstrijdvervalsing. Een recent onderzoek van de Universiteit Gent toont¹ aan dat mensen die betrokken zijn bij deze laatste vorm van wedstrijdvervalsing zich niet bewust zijn van wat ze aan het doen zijn en niet van mening zijn dat ze iets verkeerd doen. Met andere woorden, moreel bewustzijn en moreel oordeel, beide belangrijke stappen in het morele besluitvormingsproces van een individu, ontbreken. Bewustmaking en stimulering van moreel inzicht moeten de kern vormen van elk initiatief om sportgerelateerde wedstrijdvervalsing tegen te gaan.

De doelen van EPOSM zijn:

1. **Bewustmaking** van de omvang van sportgerelateerde wedstrijdvervalsing.
2. **Het stimuleren van een moreel oordeel** over het feit dat sportgerelateerde wedstrijdvervalsing verkeerd is, aangezien het de geloofwaardigheid en aantrekkelijkheid van de sport bedreigt.
3. **Het delen en overdragen van kennis** over sportgerelateerde wedstrijdvervalsing door het organiseren van een opleidingsprocedure.

Alles bij elkaar is het verwachte directe effect van het project dat de eerlijkheid van sportcompetities wordt verbeterd, zodat sport zijn positieve educatieve rol in de samenleving kan spelen.

¹ Van Der Hoeven et al., 2019

II. Doel van de praktische gids over het begrijpen en aanpakken van manipulaties van sportcompetities

Deze gids is opgesteld om het verschijnsel sportmanipulatie en de juridische achtergrond ervan op nationaal en internationaal niveau te introduceren en om richtsnoeren te geven om het te begrijpen, hoe het te herkennen en wat te doen om het te voorkomen/voorkomen. De inhoud is gebaseerd op de kennis van de deskundigen van de CSCF Foundation for Sport Integrity en op de resultaten van de EPOSM-enquête (zie bijlage I).

Het document is bedoeld voor iedereen, van sportmanagers tot jeugdsporters en hun ouders. CSCF Foundation for Sport Integrity dankt de KNLTB en de Universiteit Utrecht voor hun steun en medewerking bij de ontwikkeling van dit document.

CSCF Stichting Sport Integriteit

CSCF is een non-profit organisatie die zich inzet om sport te beschermen tegen negatieve aspecten waaronder manipulaties in de sport, corruptie en fraude. De belangrijkste activiteiten van de stichting zijn het geven van voorlichting en advies. Het doel van de stichting is gerespecteerde en ervaren deskundigen aan te moedigen hun ervaringen te delen en het bewustzijn over sportcorruptie te vergroten met loterijen, atleten, sportofficials, wetshandhavers, overheidsfunctionarissen en de rechterlijke macht.

De deskundigen zijn goed bekend op het gebied van rechtshandhaving, sportintegriteit, weddenschappen en cyberspace op operationeel en strategisch niveau.

Wij zijn van mening dat sport - en atleten in het bijzonder - kwetsbaar zijn voor de manipulatie van sportcompetities; zij hebben externe hulp nodig om zichzelf te beschermen. Wij hebben geconstateerd en ervaren dat manipulaties in sportcompetities het best kunnen worden voorkomen, aangepakt, onderzocht en bestreden door een effectief begrip, vertrouwen en regelmatige samenwerking tussen publieke en private autoriteiten. Wij richten ons op het helpen ontwikkelen van preventie-, opleidings-, samenwerkings- en onderzoekstechnieken voor rechtshandavings- en overheidsfunctionarissen, openbare aanklagers en rechters door hun begrip voor andere relevante belanghebbenden te bevorderen en hen te helpen beter begrepen te worden door andere belanghebbenden.

Voor meer informatie kunt u terecht op www.cscfsport.com.

A close-up photograph of a person's hand holding a tennis racket. The racket has a light blue frame and white strings. A bright yellow tennis ball is positioned on the strings. The hand is wearing a white grip. In the background, a tennis court is visible with a net, and two other players are in the distance. A semi-transparent white box is overlaid on the image, containing the title and subtitle.

Deel 1

Inleiding tot sportmanipulatie en algemene informatie over dit onderwerp voor sportmanagement en sportpersoneel.

Deel 1.

Inleiding tot sportmanipulatie en algemene informatie over dit onderwerp voor sportmanagement en sportpersoneel.

I. Het onderwerp van sportmanipulaties aansnijden

In de loop van de geschiedenis zijn verschillende gevallen van sportmanipulatie gedocumenteerd, van de oude Olympische Spelen tot vandaag. Alle hoofdrolspelers die helpen bij het voorkomen en bestrijden van wedstrijdvervalsing zijn het erover eens dat, aangezien sport een echte business is geworden en steeds commerciëler wordt, zij bijna iedereen aantrekt die een direct of indirect financieel belang kan hebben en daarom meer blootstaat aan het risico van wedstrijdvervalsing. Hoewel sportorganisaties en organisatoren van competities hard hebben gewerkt om te voorkomen dat hun competities door middel van wedstrijdvervalsing worden vervalst, komen corrupte praktijken nog steeds voor. Dit komt doordat sport wordt belaagd door criminelen die niet onder de bevoegdheid van de sportorganisaties vallen; om het probleem aan te pakken is daarom kennis van de bredere context en samenwerking met andere belanghebbenden nodig.

Sportmanipulaties passen niet in de moraal van sport als fair play en daarom moet het in het belang van allen zijn om het probleem te bestrijden. Sportmanipulaties zijn een probleem geworden voor populaire sporten zoals voetbal en tennis, maar ook voor kleinere sporten omdat criminelen denken dat ze meer succes zullen hebben met minder televisie- of andere media-aandacht. In sommige sporten, zoals hockey, waren er bijna geen gevallen, maar de sport, de deelnemers en de reglementen moeten worden voorbereid omdat geen enkele sport immuun is voor dit probleem. Het is belangrijk dat organisaties en organisatoren van competities risicofactoren aanpakken, zoals salarissen, transparantie en belangenconflicten, en effectief communiceren met belanghebbenden om zich altijd bewust te zijn van de dreigingen rond hun competities.

Bij veel geruchtmakende zaken zijn sterspelers en bekende clubs betrokken. Omkoping, wedstrijden verliezen om geld te verdienen en transfers tussen clubs om niet-sportieve redenen zijn slechts enkele van de soorten gevallen die we in de loop der jaren hebben gezien.

De manipulatie van sportcompetities is een groot internationaal probleem, dat zich kan voordoen in de beroepssport, maar ook in de amateursport, en de technieken van de manipulators evolueren nog steeds. Op internationaal gebied is het Internationaal Verdrag inzake de manipulatie van sportcompetities (het Verdrag van Macolin) in 2014 door de Raad van Europa aangenomen en in september 2019 in werking getreden. Het is het enige internationale, juridisch bindende instrument op dit gebied, dat effectief een kader biedt voor staten, alsmede positieve verplichtingen voor overheidsinstanties, ter ondersteuning van de uitvoering van maatregelen ter bescherming van de integriteit van sportcompetities, door middel van preventie, opsporing en bestraffing. Hoewel artikel 3 van het Verdrag van Macolin de manipulatie van sportcompetities definieert en hieronder wordt beschreven, is het zo geformuleerd dat elke staat de ruimte heeft om de werkingssfeer ervan te definiëren. Ter ondersteuning van het begrip en de toepassing van deze definitie heeft de Raad van Europa in juni 2020 een document gelanceerd -Typologie van sportmanipulaties-. In de typologie worden de verschillende soorten competitiemanipulatie geclassificeerd die onder de definitie van sportmanipulatie van de Raad van Europa kunnen vallen, en worden ook voorbeelden van elk type gegeven.

II. Internationale rechtsinstrumenten en het reglement van de Koninklijke Nederlandse Lawn Tennis Bond (KNLTB) ter bestrijding van manipulatie in sportcompetities.

De reglementen van de KNLTB

Algemene Gedragscode 'Fair Play' van de KNLTB (Koninklijke Nederlandse Lawn Tennis Bond)

Om een gemeenschappelijk kader voor integriteit te scheppen, biedt de KNLTB al sinds 2015 handvatten: de Algemene Gedragscode 'Fair Play' en gedragscodes voor specifieke doelgroepen. De Algemene Gedragscode is van toepassing op alle KNLTB leden, maar in beginsel ook op niet-KNLTB leden die op enigerlei wijze betrokken zijn bij de tennis- en padelsport. Om ook niet-KNLTB leden aan te kunnen spreken op ongewenst of niet integer gedrag, is er een informatiebordje Fair Play voor verenigingen dat zij kunnen ophangen op het park, zodat duidelijk is dat ook niet-KNLTB leden gebonden zijn aan 'Fair Play'.

De KNLTB dringt er bij een ieder die een overtreding van deze gedragscode constateert op aan dit te melden bij het bestuur van de vereniging en/of bij het KNLTB meldpunt.

In de gedragscode staat het volgende:

1. Straal trots uit op onze tennis- en padelsport en de KNLTB. Handel nooit op een wijze die de naam van de tennis- en padelsport en de KNLTB kan schaden.
2. Neem je individuele verantwoordelijkheid voor de KNLTB als maatschappelijk belangrijke gemeenschap. Voel je onderdeel van een gemeenschap die bijdraagt aan een duurzame Nederlandse samenleving.
3. Houd je aan de spelregels en in voorkomende gevallen aan de geldende reglementen. Speel niet vals. Op en om de baan wordt onsportief en onfatsoenlijk gedrag en taalgebruik niet getolereerd.
4. Doe je best om te winnen, maar gebruik hierbij nooit stimulerende middelen. Maak geen afspraken die het verloop en resultaat van een wedstrijd of competitie kunstmatig beïnvloeden dan wel vervalsen. Wed niet op eigen wedstrijden of wedstrijden waar je belang bij kunt hebben.
5. Tegenstanders, teamgenoten, scheidsrechters, trainers, coaches, toeschouwers en ieder ander moeten het gevoel hebben zich vrij te kunnen bewegen en dat ze gerespecteerd worden. Pest niet.
6. Onthoud je van discriminerende, kleinerende of intimiderende opmerkingen en gedragingen. Sluit niemand buiten en wees tolerant. Discrimineer niemand en maak geen onderscheid naar godsdienst, levensovertuiging, politieke gezindheid, ras, geslacht, seksuele gerichtheid, culturele achtergrond, leeftijd of andere kenmerken.
7. Raak niemand tegen zijn/haar wil aan. Gebruik geen fysiek geweld. Onthoud je van seksuele intimidatie.
8. Respecteer andermans privacy en ga zorgvuldig om met sociale media en met het verzamelen, verwerken en verstrekken van gegevens..

9. Ga netjes om met je omgeving en je materiaal. Maak niets stuk, respecteer ieders eigendommen.

Internationale rechtsinstrumenten

Verdrag van Macolin - Het **Verdrag van de Raad van Europa inzake de manipulatie van sportcompetities**, beter bekend als het **Verdrag van Macolin**, is een internationaal, multilateraal, juridisch bindend verdrag dat niet alleen wedstrijdvervalsing in de sport beoogt te voorkomen, op te sporen en te bestraffen, maar ook manipulaties buiten het sportterrein. Het verdrag heeft betrekking op zowel afgeronde acties als pogingen om wedstrijden te manipuleren. Het verdrag is op 18 september 2014 gesloten in Macolin, Zwitserland, en is op 1 september 2019 in werking getreden. Het verdrag van Macolin is een rechtsinstrument en de enige regel van internationaal recht inzake de manipulatie van sportcompetities. Het legt overheidsinstanties een positieve verplichting op om samen te werken met sportorganisaties, exploitanten van weddenschappen en organisatoren van competities om de manipulatie van sportcompetities te voorkomen, op te sporen en te bestraffen. Er wordt een gemeenschappelijk rechtskader voorgesteld voor een efficiënte internationale samenwerking om deze wereldwijde dreiging het hoofd te bieden. Het Verdrag van Macolin is geratificeerd door Griekenland, Italië, Noorwegen, Portugal, de Republiek Moldavië, Zwitserland en Oekraïne. Het is ondertekend door meer dan 30 andere staten over de hele wereld en momenteel zijn niet alleen de 7 staten die partij zijn bij het verdrag, maar ook waarnemers - Interpol, het Internationaal Olympisch Comité, de FIFA, de UEFA en het Global Lottery Monitoring System (GLMS) - in het statutair comité vertegenwoordigd.²

UNODC-resolutie - Het Bureau van de Verenigde Naties voor drugs- en misdaadbestrijding heeft via zijn Conferentie van staten die partij zijn bij het Verdrag van de Verenigde Naties tegen corruptie (UNCAC), **resolutie 7/8 over corruptie in de sport** aangenomen, in Wenen van 6 tot 10 november 2017.

De resolutie gaat over corruptie in de sport, en werd gesteund door de 183 staten die partij zijn bij het UNCAC. De resolutie bestrijkt een breed scala aan onderwerpen, waaronder dat van competitiemanipulatie, en is nu beschikbaar in alle officiële talen van de Verenigde Naties.³

III. Spelers aan de basis bereiken met de kennis over sportmanipulatie

Om de federatie te beschermen tegen criminele infiltratie en sportmanipulatie in het algemeen is, naast opsporing, onderzoek en bestraffing, preventie en opvoeding van atleten, vooral op jonge leeftijd, van essentieel belang. Zij moeten weten wat onaanvaardbaar is, tegen de reglementen of zelfs de wet indruist, zodat zij het verschijnsel sportmanipulatie beter begrijpen en weten wat zij moeten doen om het te voorkomen.

Hoe bereik je ze?

- Dit document gebruiken

² <https://www.coe.int/en/web/sport/t-mc>

³ https://www.unodc.org/documents/treaties/UNCAC/COSP/session7/UNCAC_-_Corruption_in_Sport_resolution.pdf

In dit document gebruiken we situaties uit het dagelijks leven van sporters die bij competities en in de federatie betrokken zijn, en combineren we ervaringen om te illustreren dat het gevaar van manipulaties bij sportcompetities altijd aanwezig is. De voorbeelden moeten voor hen vertrouwd zijn en moeten hen helpen zich bewust te worden van het onderwerp en de mogelijke gevaren.

- **E-learning en toolkits**

Het gebruik van e-learning en andere digitale instrumenten is tegenwoordig veel gebruikelijker, populairder en praktischer. Daarom is er behoefte om bewustmakingssessies over gevoelige onderwerpen toegankelijk en interessant te maken. De voorbereiding van e-learninginstrumenten is praktisch, kosteneffectief en verrijkend gebleken, waarbij alle belangrijke informatie toegankelijk is met een pc of via mobiele apparaten.

- **Train-de-trainer methode - verspreiden van de kennis in de federatie**

Train-de-Trainer is een raamwerk om potentiële instructeurs of materiedeskundigen op te leiden zodat ze andere mensen in hun organisatie kunnen opleiden.

Het belangrijkste voordeel van het Train-de-Trainer model is de effectiviteit om nieuwe vaardigheden en kennis aan te leren aan een breed scala van mensen binnen een organisatie door interne middelen in te zetten om het geven van trainingen op te schalen.⁴

Voorbeeld van een opleiding tot "train-de-trainer" op het gebied van sportintegriteit en, meer specifiek, de bestrijding van sportmanipulatie:

Integriball Erasmus+

Integriball Erasmus+ is een onderwijsprogramma dat erop gericht is voetballers aan de basis (adolescenten - U16-18) en vrouwelijke voetballers in heel Europa te beschermen tegen bedreigingen van sportmanipulatie.

Nadat het onderwijsprogramma zorgvuldig was ontwikkeld door deskundigen van het Project, werd de kennis overgedragen aan toekomstige lokale trainers (coaches, ondersteunend personeel, sportmanagers), geselecteerd door hun respectieve voetbalbond of -bond (projectpartners) in alle 5 landen. Op die manier kon het project de verspreiding van informatie en de duurzame overdracht van knowhow over het tegengaan van wedstrijdvervalsing in België, Cyprus, Tsjechië, Griekenland en Malta vergroten.

Integriball Erasmus+ wordt gecoördineerd door de CSCF Foundation for Sport Integrity, in partnerschap met de voetbalbonden van België (RBFA), Tsjechië (CRFA), Griekenland (HFF) en Malta (MFA) en de Pancyprian Footballers Association (PASP), alsook met een internationale organisatie en een academische partner, respectievelijk Global Lottery Monitoring System en de Universiteit Gent. Het project wordt gesteund door de UEFA en de Raad van Europa.

Voor meer informatie kunt u terecht op: www.cscfsport.com

⁴ <https://www.sessionlab.com/blog/train-the-trainer-model/>

Deel 2

Kennis en onderwijs over sportmanipulatie voor
amateursporters en -coaches.

Deel 2.

Kennis en onderwijs over sportmanipulatie voor amateursporters en -coaches.

IV. Sportmanipulatie

A. Het definiëren van sportmanipulaties

De Conventie van Macolin heeft een definitie van manipulatie van sportwedstrijden ontwikkeld die algemeen aanvaard is, ook door de sportbeweging en het Internationaal Olympisch Comité in zijn Ethische Code. Manipulatie van sportcompetities is:

Een opzettelijke regeling, handeling of nalatigheid gericht op een ongeoorloofde wijziging van het resultaat of het verloop van een sportwedstrijd teneinde het onvoorspelbare karakter van voornoemde sportwedstrijd geheel of gedeeltelijk weg te nemen met het oogmerk een onrechtmatig voordeel voor zichzelf of voor anderen te verkrijgen.

1. Wat betekent dit?

Dit betekent dat een speler, een coach, een agent, of personeel van een federatie geen enkel onderdeel van een sportevenement of het resultaat ervan mag veranderen om een oneerlijk voordeel te behalen. Het betekent niet alleen dat iemand vastzet om te wedden, maar er zijn vele andere redenen. De mogelijke "fixer" kan iemand zijn binnen de sport of buiten de sport die samenwerkt met iemand in de sport. Het omvat de handelingen op het sportveld en ook de handelingen daarbuiten. Ten slotte bestraft deze definitie ook alle pogingen om een wedstrijd te manipuleren, zelfs als die pogingen mislukt zijn.

De methoden, actoren en sporten die betrokken kunnen zijn bij en beïnvloed kunnen worden door sportmanipulaties zijn grenzeloos.

2. Sportmanipulatie of wedstrijdvervalsing: wat is het verschil?

Allereerst is het belangrijk te begrijpen waarnaar we verwijzen wanneer we het hebben over manipulatie van een wedstrijd of match-fixing. Bij wedstrijdmanipulatie gaat het om wat er op of rond de plaats van de sportwedstrijd gebeurt - meestal de laatste handelingen. Sportmanipulatie is een bredere term, die wedstrijdmanipulatie PLUS alle voorbereiding voor en rond de eigenlijke wedstrijdmanipulatie omvat, zoals de afspraken die een beoogd manipulator in het restaurant maakt in de weken voor de wedstrijd, enzovoort. Dit betekent dat het kan plaatsvinden in een restaurant, of tijdens een trainingssessie.

3. Waarom is sportmanipulatie slecht voor de sport/Hoe schaadt sportmanipulatie de sport/Wat staat er op het spel?

Goede sport betekent gelijke kansen, fair play en onvoorspelbare resultaten van de wedstrijden. Als een van deze factoren in het gedrang komt, komt de waarde van sport, zowel voor de atleten als voor de toeschouwers, in het gedrang. Manipulatie van sportcompetities zou ook de positieve invloed van sport op de samenleving sterk beïnvloeden. Veel jongeren gaan aan sport doen om de kwaliteit van hun leven te verbeteren, om aan een eerlijke competitie deel te nemen en om zichzelf te vinden. Vals spelen, omkoperij en andere aanverwante handelingen vormen een bedreiging voor deze cultuur.

In het algemeen kan sportmanipulatie op lange termijn slechte gevolgen hebben voor bepaalde sporten of liga's en bovendien druist het in tegen alle waarden en regels van de sport. Reputaties zullen worden geruïneerd, sponsors en fans zullen vertrekken, omdat niemand wedstrijden wil steunen en bekijken die mogelijk gemanipuleerd zijn. Sport is ook vaak verbonden met roem, populariteit en veel geld en dat kan ook criminelen of mensen met slechte bedoelingen aantrekken.

Hoe dichterbij iemand zich bij het sportterrein bevindt, hoe meer risico hij loopt. Spelers, coaches en scheidsrechters zijn de meest blootgestelde personen, ook al hebben zij het plan niet ontwikkeld. Niet alleen zijn zij het meest kwetsbaar, zij zijn ook degenen die er het minst bij winnen als de manipulatie succesvol is. Om vele redenen en belemmeringen worden organisatoren zelden gestraft en zelfs als ze worden gestraft, is de straf niet zo zwaar en de gevolgen niet zo blijvend als voor de speler of de coach in het stadion.

Denk eraan: als er iets gebeurt, was u de persoon die op het veld vals speelde en zult u de gevolgen dragen - u moet misschien een boete betalen, of u wordt geschorst, of u krijgt een verbod om ooit nog te spelen of coach te zijn. Je kunt zelfs strafrechtelijk aansprakelijk worden gesteld als je land wetten heeft tegen sportmanipulaties!

Zelfs de geringste manipulatie kan grote gevolgen voor jezelf hebben.

Voorbeeld

U kunt besluiten de volgende opslag of game te gooien omdat iemand u dat vraagt en u denkt dat u de hele wedstrijd toch wel zult winnen. In werkelijkheid verandert u de loop van de wedstrijd. Wat als je je ritme verliest en je uiteindelijk de wedstrijd verliest, waardoor je helemaal uit de wedstrijd valt?

Als je zulke acties op het veld probeert te plannen, is dat match-fixing. Iedereen kan zien dat je het deed. Maar niemand weet van de persoon die je vroeg het te doen. Zij zijn ook een manipulator.

4. Waarom kan iemand een wedstrijd manipuleren?

Als u de risico's en de redenen voor de manipulatie van een wedstrijd kunt identificeren, is het gemakkelijker dit te voorkomen of te herkennen en aan te pakken.

Er zijn enkele verklaringen waarom iemand een oneerlijk voordeel zou willen behalen:

a. Atleten, coaches, personen op of rond het sportveld

- In de competitie, wanneer je positie veilig is, probeer je te verliezen of gelijk te spelen nadat je met je tegenstander hebt afgesproken (of onder dwang) zodat zij kunnen winnen en op een bepaalde positie kunnen eindigen.
- Je zaakwaarnemer overtuigt (met geld, of een belofte van een transfer) of dwingt je om op een bepaalde manier te spelen of te verliezen omdat het een ander team zal helpen waar hij ook spelers heeft.
- Een andere speler benadert je om hen te helpen zich te kwalificeren voor een hogere competitie/competitie waar er betere bonussen en sponsormogelijkheden zijn
- Je agent kan je dreigen dat als je niet doet wat hij zegt, hij niet langer je agent zal zijn, of hij belooft je bijvoorbeeld een contract bij je favoriete club.
- Je agent kan je overhalen of chanteren om van club te veranderen. Soms kan dit zijn omdat ze je transfertgeld en commissie voor illegale redenen gebruiken.
- Je doet alsof je ouder of jonger bent om een voordeel te hebben in een bepaalde leeftijdsgroep
- Je verandert het veld, of knoeit met de bal, of draagt bepaalde kleding die niet is toegestaan, zodat je een fysiek voordeel hebt ten opzichte van het andere team
- Je bent uitgeput van je laatste prestatie of training en je denkt dat het beter is om de volgende wedstrijd te verliezen zodat jij of je team wordt uitgeschakeld in een toernooi
- Iemand chanteert u, of uw dierbaren
- U heeft makkelijk geld nodig, of wilt dat
- Iemand in een leidinggevende positie gebruikt zijn macht om u te dwingen uw spel of een deel van het spel te herstellen, hetzij op het veld of daarmee verband houdend, zoals het gebruik van een bepaalde sponsor.
- Iemand betaalde de scheidsrechter/umpire om de wedstrijden te regelen. Dit worden "kwetsbare scheidsrechters" genoemd en dit kan gebeuren wanneer scheidsrechters slecht worden betaald of niet goed worden opgeleid.
- Je moet binnenkort op reis voor een belangrijker toernooi, dus je besluit de volgende wedstrijd te verprutsen om meer tijd te hebben om uit te rusten voor het volgende toernooi

b. Anderen buiten het speelveld

- Een agent kan een voordeel zien, bijvoorbeeld dat zijn spelers in verschillende teams op het hogere niveau van de competitie blijven
- Een personeelslid van een team kan in de verleiding komen om op de competitie te wedden omdat hij bevoorrechte informatie heeft of het geld nodig heeft/wil
- Iemand wil geld witwassen via de clubs, via transfers, via voorspelbare resultaten
- Sponsor mogelijkheden
- Promotie mogelijkheden

- Je hebt een hekel aan je coach en je weet dat hij/zij ontslagen zal worden vanwege een slecht resultaat
- Je bent in conflict met je federatie of de toernooiorganisatoren
- De toernooiorganisatoren beïnvloeden om een tegenstander van je eigen keuze te kiezen in de eerste ronde of het hele toernooischema

Daarnaast zijn er situaties die tot manipulatie van een vergelijkend onderzoek kunnen leiden. Deze situaties verhogen het risico en maken het vergelijkend onderzoek kwetsbaarder voor manipulaties, zoals:

- Ontoereikende salarissen voor spelers en personeel
- Onbetaalde salarissen
- Desinteresse in bepaalde groepen binnen de federatie/het team (d.w.z. minder aandacht voor vrouwen of bepaalde leeftijdsgroepen, of variaties van de sport)
- Gebrek aan of beperkte regelgeving inzake belangenconflicten, gedrag van werknemers
- onvoldoende zorgvuldigheid ten aanzien van sponsors, contractanten, coaches, enz.
- Gebrek aan bewustzijn van de implicaties van de reglementen van de sport
- Gebrek aan bewustzijn van benaderingen die aanzetten tot manipulatie
- De sport/competitie staat bloot aan weddenschappen - hoewel weddenschappen op zich geen probleem zijn (behalve voor leden van bonden die weddenschappen in hun reglementen verbieden), zullen veel potentiële manipulators proberen misbruik te maken van weddenschappen, bijvoorbeeld door misbruik te maken van bevoorrechte informatie.

Bovenstaande voorbeelden zijn zeker niet uitputtend, maar zijn ontleend aan diverse ervaringen uit de praktijk.

5. Wie kan een wedstrijd manipuleren?

Nu we de volledige reikwijdte van manipulaties begrijpen, kan je zien dat bijna iedereen betrokken kan zijn bij een manipulatie. **Zoals reeds eerder gezegd, speelt deze kwestie niet alleen op het sportveld, maar vaak ook ver daarbuiten. Ook het plannen en voorbereiden van een definitieve fixatie telt mee in de manipulatie. Daarbij kan het gaan om intimidatie, iemand overtuigen, plannen met anderen of alleen, en het uitvoeren van voorbereidende handelingen, zoals steekpenningen of bedreigingen.**

De potentiële acteurs:

- Op het sportveld: Eén type zijn de mensen binnen uw tennisomgeving.** Manipulators kunnen teamgenoten, coaches, teammanagers en ondersteunend personeel, clubleiding tot en met de voorzitter, spelersmakelaars, wedstrijdorganisatoren en clubsponsors zijn, maar ook fans, familie en belangrijke clubfinanciers.
- Buiten het sportveld: Buiten je dagelijkse spelersomgeving,** Er zijn verschillende mogelijke manipulators: voormalige spelers of coaches, gokkers, eigenaars van websites met tips voor weddenschappen, criminele groepen, vrienden, of amateurspelers (vrienden).⁵

⁵ http://rc3sport.com/wp-content/uploads/2018/04/Article_Exploring-the-definition-of-the-manipulations-of-sports-competitions_Norbert-Rubicsek_JD-1.pdf

Logisch, als je een wedstrijd wilt manipuleren heb je iemand op het sportveld nodig om het te laten gebeuren. Actoren buiten het sportveld kunnen plannen voorbereiden en deze plannen opdringen aan actoren op het sportveld om mee te werken.

Veel benaderingen vinden nu online plaats. Pas op voor mensen die je niet kent, die met je proberen te praten om je te leren kennen en je dan vragen beginnen te stellen over je wedstrijden of je team, of die je geschenken/geld aanbieden zonder echte reden. Pas ook op voor gedetailleerde vragen over je wedstrijd/team van mensen die je misschien al kent. Onthoud dat je iemand bent met veel voorkennis!

6. Wie zijn de doelwitten van een manipulatie?

Nu wij de ruime werkingssfeer van manipulaties hebben verduidelijkt, betekent dit dat de doelwitten talrijk zijn. Er zijn de doelwitten die de uiteindelijke actie zullen uitvoeren, zoals de spelers en de scheidsrechters. Er zijn de doelwitten die instructies geven over de uiteindelijke actie of die de uiteindelijke actie beïnvloeden, zoals coaches. Er zijn ook personen die bevoorrechte informatie zouden onthullen om een manipulatie mogelijk te maken, zoals de entourage van het team of de speler.

- Spelers en coaches - met lage salarissen, schulden of een preciaire financiële situatie.
- Scheidsrechters in financiële problemen of in conflict met hun federatie.
- Jonge spelers - zonder passend salaris of kennis over manipulatiesico's.
- Atleten die minder salaris/aandacht/middelen krijgen (d.w.z. vrouwen in bepaalde leeftijdsgroepen, andere categorieën van de sport die niet tot de mainstream behoren, enz.)
- Spelers aan het einde van hun carrière, die een beperkte sportieve toekomst hebben, maar nog invloed en connecties binnen teams en clubs behouden.
- Gokkers (weddenschappen of casino's), aangezien zij vaak financiële problemen hebben.
- Buitenlandse spelers, die geen of beperkte kennis van hun nieuwe omgeving hebben en/of soms een wedstrijdverleden uit hun vorige land of club hebben
- Amateurspelers, die wellicht ontvankelijker zijn voor steekpenningen.
- Wedstrijden met weinig media-aandacht
- Spelers wier zaakwaarnemers andere spelers in dezelfde competitie of competitie beheren

Om te voorkomen dat u een doelwit wordt, of dat u in de verleiding komt om te manipuleren, is het dus belangrijk de risico's en kwetsbaarheden te begrijpen. Deze kenmerken kunnen namelijk door de manipulators worden geïdentificeerd en als zwakke punten worden gebruikt.

Een Corruptor/Corrupted individu stelt zichzelf de volgende vragen⁶

- Is het spel belangrijk genoeg om te repareren?
- Is het ethisch om een spel te herstellen?
- Kan mijn team/atleet op een eerlijke manier winnen?
- Kan ik het me veroorloven om de wedstrijd te vervalsen?

⁶ The Insider's Guide to Match-Fixing in Football (Hill 2013)

- Als ik betrappt word, is er dan een grote kans op sancties?

7. Hoe zou een potentiële manipulator een doelwit kunnen benaderen?⁷

Soms kan het gevaar van een wedstrijdvervalsing zich rondom u in uw club bevinden. Wedstrijdfraudeurs kunnen ook proberen gebruik te maken van een nauwe persoonlijke relatie met een persoon, of van een positie van superioriteit en macht. Bijvoorbeeld:

1. Een benadering door je coach - het is heel moeilijk om de instructies van je coach af te wijzen. Het is mogelijk dat sporters soms zelfs niet beseffen dat de instructies van zijn coach bedoeld zijn om het verloop van de wedstrijd te manipuleren.
2. Een benadering door je teamgenoot - ze kunnen je vragen om te manipuleren en als je weigert kunnen ze er een grap van maken. Dit is een rode vlag en het kan moeilijk zijn om een teamgenoot aan te geven. In teamsporten waar meer mensen bij betrokken zijn is het ook heel moeilijk om niet mee te doen aan manipulatie.
3. Een andere mogelijkheid is wanneer de manipulatie wordt georkestreerd door oudere en ervaren sporters binnen de sport die een natuurlijke autoriteit hebben en zij zouden kunnen proberen jou te beïnvloeden.
4. Door clubofficials of staf - je kunt benaderd worden door mensen met een hogere positie in de club of federatie. Zij kunnen willen dat u een wedstrijd manipuleert omdat zij een goede relatie met de andere speler hebben, voor financiële doeleinden (sponsoring, weddenschappen) of om sportieve redenen (keuze van de volgende tegenstander). Vaak beseft de sporter die de wedstrijd manipuleert niet eens wat het echte motief is.
5. Door mensen van buiten de sportwereld, vaak via een lang proces van vriendschap sluiten met iemand bij de federatie/ploeg/club OF via bedreigingen rechtstreeks aan hem/haar of aan zijn/haar familie en vrienden.

Hoe benaderen potentiële manipulators die geen deel uitmaken van de entourage van de ploeg/atleten/federatie hun doelwitten om de eigenlijke wedstrijd te manipuleren? Twee tactieken zijn populair.

1. Grooming: De eerste is contact opnemen met een speler en liegen over de redenen voor een ontmoeting. Ze proberen spelers ervan te overtuigen dat het alleen een ontmoeting voor koffie zal zijn, en ze zullen hen een verleidelijke transfermogelijkheid aanbieden. Nadat ze een relatie hebben opgebouwd, zullen ze een voorstel voor een vaste aanstelling doen en zich richten op het marginaliseren van potentiële risico's. Dit kan worden aangeduid als het klaarstomen van een speler. Er zijn vele manieren om dit te bereiken. De manipulator kan ook gewoon een speler benaderen in zijn bar, café of club. Het kan zelfs een bekende van de speler zijn.
2. De tweede meest gebruikte tactiek is het benaderen van spelers via social media websites, zoals Facebook of Instagram, of met behulp van communicatie-apps zoals WhatsApp, Viber of Signal. Daarom is het van cruciaal belang om te begrijpen wat bevoorrechte informatie is en om voorzichtig te zijn met het delen ervan.

Soms proberen zij ook een "vertrouwensrelatie" op te bouwen via de partner, echtgenoot, echtgenote of entourage van de speler.

⁷ Interpol IOC Handbook on Protecting Sport from Competition Manipulation (2016)

Corruptors hebben de neiging hun doelwitten te benaderen

- rechtstreeks via
 - geschenken
 - geld
 - seksuele gunsten
 -
- indirect via
 - familie
 - vrienden

Vervolgens worden allerlei trucs gebruikt om het doelwit ervan te overtuigen in te stemmen met manipulatie, meestal door het doelwit te "lokken" of door dreigementen te gebruiken, b.v. door misbruik te maken van een vroegere of een gecreëerde kwestie, door geweld te gebruiken of door intimidatie.

Daarom kunnen manipulatiebenaderingen komen van personen die zich al binnen je persoonlijke omgeving bevinden, zoals teamgenoten of clubfunctionarissen, maar ook van anderen buiten de sportentourage. Veel manipulators zijn bekende agenten, clubvoorzitters, teamgenoten, etc, die geen grooming of social media benadering nodig hebben.

Factoren die een omkoper in overweging kan nemen bij het versieren van een sportdeelnemer⁸

Er zijn enkele situaties of gelegenheden die kunnen wijzen op mogelijke betrokkenheid bij sportmanipulatie, die wij "rode vlaggen" zullen noemen:

Spelers of coach:

- *vreemde vriendengroep* - als je goede vrienden problemen hebben in hun leven, zoals alcohol, drugs of fraude, kan dit een ingang zijn voor potentiële manipulators die hen kunnen gebruiken om je onder druk te zetten.
- *sterke focus op levensstijl/carrière* - als je veel waarde hecht aan je levensstijl, zou een potentiële manipulator dit kunnen gebruiken om je te overtuigen om te manipuleren of om je zwakke punten te identificeren.
- *regelmatig casino's bezoeken of poker spelen* - u zou een potentieel slachtoffer voor match-fixers kunnen zijn. Gokverslaving kan grote financiële en persoonlijke problemen veroorzaken en zelfs zonder verslaving kun je in één nacht veel geld verliezen.
- *regelmatig online wedden* - je kunt niet op je eigen team en competitie wedden. Hier zou ook gebruik kunnen worden gemaakt van voorkennis, wat verboden is. Je kunt ook verslaafd raken aan gokken, wat bij veel beroemde sporters het geval is geweest.⁹

Management:

- *vreemde sponsors uit andere landen of met "geheime" bedrijven, of met meerdere verantwoordelijkheden* - niet alle sponsors zijn transparant en hebben goede bedoelingen.

⁸ The Insider's Guide to Match-Fixing in Football (Hill 2013)

⁹ <https://www.theguardian.com/football/2019/dec/05/andros-townsend-lost-46000-gambling-bed-night-addiction>

- *vreemde personen rond kleedkamer/sportzaal* - uit sommige gevallen blijkt ook dat de wedstrijdmanipulators mensen waren met goede contacten met de federatie/het team.
- *de uitbetaling van salarissen afhankelijk maken van het manipuleren van de wedstrijd* - als een official zegt dat als zijn instructies om de wedstrijd te manipuleren niet worden opgevolgd, het doelwit niet zal worden uitbetaald.
- *vreemd gedrag of beloftes van je agent* - je eigen agent kan om gunsten vragen of je intimideren als speler, coach of scheidsrechter, of vragen om voorkennis die hij kan gebruiken voor weddenschappen of andere winsten
- *je salaris wordt niet op tijd betaald* - als spelers een aantal weken of maanden geen salaris ontvangen, geeft dat wedstrijdfraudeurs de tijd om hen te benaderen met voorstellen voor wedstrijdfraude om in hun financiële behoeften te voorzien

In het algemeen

- Addiction (drugs, sex, alcohol)
- Excessive gambling and gambling debts
- Bad sports results and lack of recognition and reward
- Pressure, opportunity and rationalisation
- Living beyond personal income and high personal debt
- Desire for personal progression, greed, naivety of the target, unfulfilled ambition
- Pressure from family and friends to succeed
- Fluid moral values and a desire to challenge and/or abuse the system

Opstellen van een checklist van rode vlaggen

Het is belangrijk dat men een poging, een handeling of een voorbereiding tot manipulatie van een wedstrijd kan herkennen. In de meeste sporten zijn manipulaties verboden, maar in sommige landen is het een misdrijf. Manipulaties kunnen vele vormen aannemen. Niet alleen het eindresultaat of de winnaar kan worden gemanipuleerd, maar ook bepaalde onderdelen van het spel (d.w.z. het aantal punten, aces, fouten, breaks, enz.)

Om een toekomstige of aan de gang zijnde manipulatie te kunnen herkennen, is het belangrijk de draagwijdte van de manipulatie te begrijpen, evenals de potentiële manipulators, de doelwitten en de mogelijke redenen.

Een goede manier om van tevoren te weten te komen of je aan manipulaties kunt worden blootgesteld, is het opstellen van een checklist die specifiek is voor jouw sport/federatie/team over bepaalde situaties die tot wedstrijdvervalsing kunnen leiden. Het opstellen van een lijst van rode vlaggen met betrekking tot uw sport, competitie en groep over bepaalde situaties kan helpen manipulaties met betrekking tot wedstrijdvervalsing te herkennen en te voorkomen. Bijvoorbeeld:

- de bovengenoemde kwetsbaarheden en risico's
- benaderingen, d.w.z. als een onbekende een speler wil uitnodigen voor eten of een drankje, maar uit het niets ongebruikelijke vragen stelt over de wedstrijd of de opstelling, of b.) iemand die je kent begint vragen te stellen over de blessures van je teamgenoten, of je instructies geeft over wat je op het veld moet doen, enz.
- controle op belangenconflicten (d.w.z. een agent met meerdere atleten in dezelfde competitie, een gokexploitant die weddenschappen op de sport aanbiedt en ook

- teams/atleten in de competitie sponsort, management van teams met meerdere verantwoordelijkheden)
- groot aantal jonge atleten die kwetsbaarder kunnen zijn voor benaderingen

8. Soorten sportmanipulatie aan de hand van voorbeelden en extra video's

Er zijn vele soorten manipulaties, hoewel we heel vaak alleen horen over het manipuleren van wedstrijden om specifieke weddenschappen te plaatsen. Maar dat is lang niet de enige reden.

De Raad van Europa heeft samen met landen een nuttig kader ontwikkeld om de verschillende soorten competitiemanipulatie die onder deze definitie kunnen vallen, in te delen en te begrijpen, aan de hand van voorbeelden.

Er zijn drie hoofdtypen van manipulatie van sportcompetities¹⁰:

1. Rechtstreekse inmenging in het natuurlijke verloop van een sportevenement of -wedstrijd, d.w.z. opzettelijke manipulatie door een of meer bij het evenement betrokken personen

Dit betekent het manipuleren van sportcompetities, of een onderdeel daarvan, om een oneerlijk sportvoordeel of corrupt financieel voordeel te behalen (bv. atleten verliezen opzettelijk een sportevenement of competitie)

2. Wijziging van de identiteit of de persoonlijke gegevens van een sporter om het natuurlijke verloop of de uitslag van een sportwedstrijd te beïnvloeden

Dit betekent het verstrekken van valse informatie over de persoonsgegevens, fysieke kenmerken of capaciteiten (mentaal of fysiek) van een atleet (bv. atleten die oneerlijke voordelen behalen door jonger / ouder te zijn dan hun tegenstanders, of door in een klassement te spelen waarvan zij weten dat zij daarvoor niet in aanmerking komen)

3. Wijziging die niet in overeenstemming is met strafwetten of sportregels met betrekking tot:
 - speeloppervlakken
 - uitrusting
 - atletenfysiologie
 - sportlocatie

Het gaat om het manipuleren van veld- of wedstrijdoppervlakken, van sportuitrusting die tijdens een wedstrijd wordt gebruikt (ballen, rackets, enz.), van uitrusting die van vitaal belang is voor het verloop van een evenement of wedstrijd (bv. het veranderen van de temperatuur), het gebruik van niet-toegestane of verboden uitrusting en het illegaal wijzigen van de fysiologie van atleten (voedselvergiftiging, het gebruik van drugs om de prestaties te saboteren)

Deze drie soorten kunnen verder worden onderverdeeld in categorieën die betrekking hebben op de personen die een daad stellen die leidt tot manipulatie (op het veld of ergens anders).

A. Uitbuiting van het bestuur

¹⁰ Typology of Sports Manipulations. Interactive Typology Tool. June 2020, Council of Europe, National Platforms Network – Group of Copenhagen (GoC). Available at: <https://rm.coe.int/interactive-typology-tool-final-version-june-2020/16809eb82c>

Uitbuiting van het bestuur is het misbruiken van een machtspositie. De aanstichters (agenten, sponsors of andere personen die een rechtstreeks belang hebben bij de economische rechten of sportieve prestaties van de atleten of teams) maken misbruik van hun machtspositie (binnen een sportorganisatie) om de uitvoerders (atleet(en), ondersteunend personeel van atleten en wedstrijdofficials) opdracht te geven of te dwingen sportcompetities, of een onderdeel daarvan, te manipuleren.

B. Uitbuiting van macht of invloed

Hieronder wordt verstaan het misbruiken van financiële en contractuele positie. Door misbruik te maken van de macht die voortvloeit uit een financiële of contractuele positie, instrueert of dwingt de aanstichter (zelfde als in A.) de uitvoerder (zelfde als in A.) om een sportwedstrijd of een onderdeel van een sportwedstrijd te manipuleren.

C. Invloeden van buitenaf

Het benaderen, beïnvloeden of controleren van de uitvoerders (idem als bij A.) wordt geclassificeerd als een externe beïnvloeding. In dit geval is er geen opzet om een sportvoordeel te behalen. (D.w.z. perso(o)n(en) die buiten de jurisdictie van de betrokken sportorganisatie vallen).

D. Opportunistisch

Hiervan is sprake wanneer personen (sporter(s), ondersteunend personeel van de sporter en wedstrijdofficials) hun status als sporter uitbuiten om opzettelijk ondermaats te presteren of het verwachte resultaat van een sportwedstrijd of een onderdeel van een sportwedstrijd te manipuleren, wanneer deze activiteit wordt geacht niet in overeenstemming te zijn met het strafrecht of de sportregels.

Hieronder volgen nog enkele voorbeelden van situaties:

- Jij of je team zitten enkele maanden zonder salaris en de tegenpartij zal je geld betalen
- Je bent geblesseerd maar je start in het toernooi omwille van het prijzengeld en je wedt tegen jezelf / je team
- Je hebt je gekwalificeerd voor de volgende ronde maar je besluit ondermaats te spelen in de volgende wedstrijd om tegen een zwakkere tegenstander te spelen in de eliminatie fase van het toernooi
- Je coach of manager vraagt je ondermaats te presteren om je tegenstander te helpen winnen omdat hij/zij een goede persoonlijke relatie met hem/haar heeft
- Je sponsor belooft je sponsoring voor het volgende jaar als je bovenaan eindigt dus je besluit de scheidsrechter of tegenstander om te kopen om dit doel te bereiken
- Je probeert de scheidsrechter of tegenstander van je volgende wedstrijd om te kopen
- Je status en managementmacht gebruiken om je volgende tegenstanders en dus het hele toernooischema te beïnvloeden
- Een speler probeert voor een toernooi zijn/haar ranking te beïnvloeden om zijn/haar toekomstige tegenstanders te veranderen
- Niet-standaard (toegestane) uitrusting (racket) gebruiken om een oneerlijk voordeel te behalen

De methoden, actoren en sporten die betrokken kunnen zijn bij en beïnvloed kunnen worden door sportmanipulaties zijn grenzeloos. Daarom zou een eenvoudige, maar algemene definitie van "wedstrijdmanipulatie" als volgt kunnen luiden:

- Het opzettelijk voorspelbaar maken van een deel van het spel of van het resultaat.

- Het opzettelijk wijzigen van hulpmiddelen of documenten (leeftijd/gender-documenten) om de prestaties te verbeteren.

Vergeet niet dat als je eenmaal vastzit, het heel moeilijk is om aan de situatie te ontsnappen. Je kunt worden gechanteerd en zelfs als je nooit wordt gestraft, zal het risico dat je wordt ontdekt en de morele druk je je hele carrière en later in je leven bijblijven. Het internet of je medeplichtige(n) vergeten het niet en voor je latere carrière in tennis of in de sport kunnen dergelijke gevallen zich altijd voordoen.

Informatie van binnenuit / Voorkennis

We hebben het vaak gehad over bevoorrechte informatie. Dergelijke informatie kan namelijk een belangrijke aanleiding zijn voor verschillende acties in verband met manipulaties, en mensen met dergelijke informatie zijn doelwitten of kunnen potentiële manipulators zijn.

Wanneer u in een positie bent dat u meer informatie over een wedstrijd, een speler of een sportevenement in het algemeen kent dan het grote publiek, mag u die informatie niet naar buiten delen. Deze informatie is bevoorrecht en kan worden gebruikt om een oneerlijk voordeel te behalen of een sportevenement op een of andere manier te manipuleren, al dan niet met inschakeling van anderen. Dit is misbruik van voorkennis.

Dus, wanneer uw vrienden en familie u vragen naar informatie over een komende wedstrijd die niet openbaar is, weersta dan de verleiding om het hen te vertellen. Als je het niet zeker weet, vraag het dan eerst aan je coach of de bond.

VOORBEELD: voor je training zie je een speler van je tennisteam mank de baan verlaten, wat impliceert dat hij geblesseerd is. Deze informatie is niet openbaar en daarom mag je die niet delen op sociale media, of aan iemand anders die ernaar zou kunnen vragen, ook al ken je hem.

Je teamgenoot uit het U17-team stelt voor dat je dit weekend een weddenschap afsluit op de wedstrijd van je vrouwenteam, omdat hij denkt dat jouw team wel eens zou kunnen verliezen. Wat ga je doen?

- **Wat kunnen kwaadwillenden doen met bevoorrechte informatie (voorkennis)?**

Hoewel u als speler, of als scheidsrechter, of zelfs als coach, bevoorrechte informatie niet mag gebruiken om oneerlijke voordelen ten opzichte van anderen te verkrijgen, is het belangrijk te begrijpen dat andere mensen buiten het team/de competitie/de sport de voorkennis ook op allerlei manieren kunnen misbruiken:

- Op de wedstrijd wedden
- Iemand overtuigen of dwingen om een deel van de wedstrijd of het resultaat te bepalen
- Om een onderdeel van de competitie/tegengestelde teams te veranderen om meer in de gunst te komen
- Om transfers van atleten te beïnvloeden - bijvoorbeeld een agent die meer dan één atleet in dezelfde competitie heeft, kan deze informatie gebruiken om hun transfers te beïnvloeden, of om hen of de coach te dwingen wedstrijden te vervalsen

- **Misbruik van weddenschappen - Hoe voorkennis kan worden gebruikt**

Voorkennis mag niet worden misbruikt. Wedden op uw concurrentie is een voorbeeld van misbruik van voorkennis. Zelfs als u niet van plan bent uw kennis op een slechte manier te gebruiken, is dit niet in de geest van weddenschappen. Weddenschappen zijn afhankelijk van de onvoorspelbaarheid van het resultaat. Daarom verbieden de bonden weddenschappen op tennis - niet alleen op uw eigen wedstrijden, maar ook op uw competitie en soms op tennis in het algemeen. Dit is om te voorkomen dat u voorkennis gebruikt en een belangenconflict creëert - het beschermt u tegen sancties.

Voorbeelden:

1. U kunt met niemand spreken over de huidige status van uw blessure en uw mogelijk beperkte prestaties daardoor.
2. Je mag ook geen informatie prijsgeven over je strubbelingen tijdens de training of als je niet goed voorbereid bent op de volgende wedstrijd.
3. Je wordt na een toernooi geopereerd maar niemand weet van je probleem en de invloed ervan op je prestaties.
4. De Oekraïense tennisser Stanislav Poplavskyy kreeg een levenslang verbod voor deelname aan matchfixing en courtsiding-activiteiten. Courtsiding is een speciaal geval van het verstrekken van voorkennis, aangezien het gaat om het rechtstreeks doorgeven van live scoregegevens van de plaats van een wedstrijd aan een derde voor weddenschapsdoeleinden.¹¹
5. Ekaterina Bychkova, een Russische tennisspeelster, kreeg een boete van 5000 dollar en een straatverbod van 30 dagen, alleen omdat zij de autoriteiten niet had gemeld dat zij een voorstel had ontvangen om voorkennis te verschaffen en het resultaat van een wedstrijd te beïnvloeden. Hoewel er geen bewijs werd gevonden dat zij de overtreding daadwerkelijk had begaan, leidde alleen al het feit dat zij het voorstel niet aan de autoriteiten had gemeld tot haar straf.¹²

¹¹ https://www.espn.com/tennis/story/_/id/30448145/stanislav-poplavskyy-given-life-ban-match-fixing-case

¹² <https://itia.tennis/media/tkibrcie/20110325094843-decision-the-case-of-ekaterina-bychkova.pdf>

**Bijlage I - Wedstrijdvervalsing in de
breedtesport – Resultaten enquête in
Nederland**

EVIDENCE-BASED PREVENTION OF SPORTING-RELATED MATCH-FIXING

Co-funded by the
Erasmus+ Programme
of the European Union

WEDSTRIJDVERVALSING IN DE BREEDTESPORT

RESULTATEN ENQUÊTE IN NEDERLAND

Maarten van Bottenburg (Universiteit Utrecht)

Ineke Deelen (Universiteit Utrecht)

Stef Van Der Hoeven (Universiteit Gent)

Augustus 2021

INHOUD

1	Inleiding	2
1.1	Gokgerelateerde en niet-gokgerelateerde matchfixing	2
1.2	Onderzoek naar prevalentie van matchfixing	3
1.3	Vraagstelling	3
2	Onderzoeksmethoden	4
2.1	Steekproefmethode	4
2.2	Responsgroepen	5
2.3	Validiteit en betrouwbaarheid	6
2.4	Vergelijking met eerder onderzoek	7
3	Prevalentie van matchfixing	9
3.1	Gokgerelateerde en niet-gokgerelateerde matchfixing	9
3.2	Sportgerelateerde matchfixing	10
4	Kenmerken van sportgerelateerde matchfixing	12
4.1	Betrokkenen	12
4.2	Speelniveau	12
4.3	Tegenprestaties	14
4.4	Druk of bedreiging	14
4.5	Instemming	15
5	Melding van matchfixing	16
6	Beoordeling van matchfixing	18
7	Conclusies	21
7.1	Prevalentie van matchfixing	21
7.2	Kenmerken van matchfixing	22
7.3	Beoordeling van matchfixing	23
7.4	Slotbeschouwing	23
8	Literatuur	25

1 INLEIDING

1.1 Gokgerelateerde en niet-gokgerelateerde matchfixing

Matchfixing betreft de manipulatie van sportwedstrijden. Het gaat bij matchfixing om opzettelijke afspraken of handelingen die erop zijn gericht om het onvoorspelbare karakter van een sportwedstrijd teniet te doen en een niet gerechtvaardigd voordeel voor zichzelf of derden te verkrijgen (vgl. ISR 2016).

Wanneer het in de media over matchfixing gaat, betreft dit overwegend manipulaties van wedstrijden die in verband kunnen worden gebracht met het gokken op wedstrijdgebeurtenissen en/of -uitslagen. Dit is te betitelen als gokgerelateerde matchfixing. Er is ook een andere vorm van matchfixing die niet gerelateerd is aan gokken. Bij deze vorm van wedstrijdvervalsing gaat het erom dat het verloop of de uitkomst van een wedstrijd op oneigenlijke manier wordt beïnvloed, met als doel om een sportief voordeel te bereiken; sportgerelateerde matchfixing dus. Hiermee kan een beloning in natura of geld zijn gemoeid, maar niet als gevolg van het wedden op de betreffende gebeurtenis of uitslag. Het is belangrijk om beide vormen van matchfixing van elkaar te onderscheiden (Spapens & Olfers 2013, 2015; Van Der Hoeven et al. 2020).

Ten eerste verschillen de redenen om een wedstrijd te manipuleren tussen beide vormen van matchfixing. Bij gokgerelateerde matchfixing gaat het om financieel gewin door te gokken op een gebeurtenis in de wedstrijd of de uitslag ervan. Aan sportgerelateerde matchfixing kunnen meerdere motieven ten grondslag liggen. Het kan gaan om wederzijds sportief eigenbelang. Een voorbeeld hiervan is een 'deal' tussen twee teams over de gewenste uitkomst van hun onderlinge wedstrijd als zij beiden aan een bepaalde stand voldoende hebben om zich te kwalificeren voor een volgende ronde. Ook kan het de bedoeling zijn een derde partij te bevoordelen of benadelen door opzettelijk ondermaats te presteren. Een ander motief kan zijn dat één van de opponenten een wedstrijd laat lopen om een grote inspanning te vermijden of meer tijd te hebben voor andere zaken (Spapens & Olfers 2013).¹

Ten tweede vraagt het voorkomen en terugdringen van beide vormen van matchfixing om een verschillende aanpak en verantwoordelijkheidsverdeling van sportorganisaties en overheden. Waar gokgerelateerde matchfixing vraagt om een gezamenlijke aanpak tussen sportorganisaties en overheden, is sportgerelateerde matchfixing in beginsel louter een zaak van de sportorganisaties. Ten derde hebben beide vormen van matchfixing uiteenlopende achtergronden en gevolgen. Gokgerelateerde matchfixing betreft de hogere niveaus van wedstrijdsport. Hierbij zijn bovendien vaak personen met criminele connecties betrokken. Niet-

¹ Sportgerelateerde en gokgerelateerde matchfixing kunnen samenvallen. Een wedstrijd waarvan het verloop of de uitslag is geregeld om sportief voordeel te creëren, kan worden aangegrepen om financieel gewin te behalen door op de betreffende wedstrijd te gokken (Spapens & Olfers 2013).

gokgerelateerde matchfixing komt in alle lagen van de wedstrijdssport voor en heeft overwegend betrekking op personen die vanwege de sportieve competitie met elkaar zijn verbonden.

Naast de verschillen hebben gokgeleleerde en sportgerelateerde matchfixing met elkaar gemeen dat zij in strijd zijn met fair play. Beide vormen van matchfixing ondermijnen de onzekerheid van het verloop of resultaat van een wedstrijd waardoor de geloofwaardigheid van de sport in het geding komt.

1.2 Onderzoek naar prevalentie van matchfixing

Er komt steeds meer informatie beschikbaar over de wijze waarop en de mate waarin deze vormen van matchfixing in Nederland voorkomen. Het meest grootschalige en betrouwbare onderzoek naar matchfixing in Nederland is te vinden in het rapport van Toine Spapens van de Universiteit van Tilburg, Marjan Olfers van de Vrije Universiteit Amsterdam en forensische onderzoekers van Ernst & Young (Spapens & Olfers 2013, 2015). Het kwalitatieve deel van dit onderzoek biedt uitgebreide informatie over matchfixing in vijf takken van sporten: voetbal, tennis, draf- en rensport, basketbal en boksen. Het kwantitatieve deel kent in twee opzichten een beperkte reikwijdte. Ten eerste laat de responsgroep van de enquête alleen uitspraken toe over matchfixing in één tak van sport (voetbal). Ten tweede zijn de cijfers van dit kwantitatieve deel gebaseerd op beoefenaars uit de hoogste niveaus van het amateurvoetbal en Betaald Voetbal, evenals scheidsrechters, trainers en zaakwaarnemers op dat niveau. De cijfers over prevalentie van matchfixing die in Nederland het meest worden gebruikt, hebben derhalve feitelijk alleen betrekking op voetbal in de hoogste amateurcompetities en het Betaald Voetbal.

Het voorliggende rapport biedt een actualisering en aanvulling op het kwantitatieve onderzoeksdeel van Spapens & Olfers (2013). Het is gebaseerd op een survey die in Nederland is gehouden in 2020, met een grotere responsgroep in twee aanvullende takken van sport (tennis en hockey), en een grotere dwarsdoorsnede van de sportwereld (van het laagste tot het hoogste beoefeningsniveau). Het onderzoek is bovendien tegelijkertijd uitgevoerd in zeven Europese landen (België, Frankrijk, Kroatië, Nederland, Oostenrijk, het Verenigd Koninkrijk en Zwitserland) met voldoende respondenten om uitspraken te doen over zes takken van sport: voetbal, basketbal, handbal, tennis, hockey en cricket. Na de rapportages over de resultaten in de afzonderlijke landen zal een aanvullend rapport verschijnen met een internationale vergelijking die de gegevens voor Nederland in een breder perspectief kan plaatsen. In het voorliggende rapport is dat alleen nog mogelijk voor enkele kerngetallen.

1.3 Vraagstelling

De centrale vraag die het rapport beantwoordt, is in hoeverre matchfixing voorkomt, wat de motieven en kenmerken van matchfixing zijn en hoe hierop wordt gereageerd. In de beantwoording van die vraag wordt gokgerelateerde matchfixing onderscheiden van sportgerelateerde (niet-gokgerelateerde) matchfixing. Nagegaan wordt onder meer waar die vormen van matchfixing voorkomen, welke tegenprestaties worden aangeboden, of er sprake is van druk of bedreiging, in hoeverre op voorstellen tot matchfixing wordt ingegaan en hoe hierop wordt gereageerd door sportverenigingen.

2 ONDERZOEKSMETHODEN

2.1 Steekproefmethode

Online survey

De data voor dit onderzoek zijn verzameld via een online survey. Deze survey is ontwikkeld voor gemeenschappelijke toepassing in de zeven landen die aan het EPOSM-project deelnemen: België, Frankrijk, Kroatië, Nederland, Oostenrijk, het Verenigd Koninkrijk en Zwitserland.

Tennis, hockey en voetbal

De survey is in al deze landen gericht op tennis en voetbal en een derde sport naar keuze. Tennis en voetbal zijn in Europees verband geselecteerd op basis van hun populariteit in alle deelnemende landen en de signalen over matchfixing binnen deze sporten.¹ Om drie redenen is hier in Nederland hockey aan toegevoegd. Ten eerste is hockey in Nederland de zesde sport in termen van ledental en de grootste teamsport na voetbal. Ten tweede staat hockey net als voetbal en tennis bekend om de hechte verenigingscultuur, wat relevant kan zijn in verband met het vóórkomen en voorkómen van matchfixing. Ten derde zijn er over hockey minder signalen bekend over matchfixing dan in de andere twee sporten, wat interessante mogelijkheden tot vergelijking biedt.

Totstandkoming vragenlijst

De vragenlijsten in het EPOSM-onderzoek is waar mogelijk en relevant afgestemd op eerdere onderzoeken naar matchfixing, in het bijzonder dat van Spapens & Olfers (2013) en Van Der Hoeven et al. (2020). Dat geldt ten eerste voor de gehanteerde definitie van matchfixing, waarin een onderscheid is gemaakt tussen gokgerelateerde en niet-gokgerelateerde matchfixing. Ten tweede zijn vragen over de prevalentie van matchfixing, de achterliggende motieven en betrokken personen, op dezelfde wijze gesteld als in deze eerdere onderzoeken.

De vragenlijst is voorgelegd aan de KNLTB, KNHB en KNVB met het verzoek om commentaar op de vragenlijst en medewerking bij de verspreiding ervan. Vervolgens is één gestandaardiseerde vragenlijst opgesteld die onder hockeyers, tennissers en voetballers is verspreid. De enige verschillen tussen de vragenlijsten hingen samen met verschillen in indeling en terminologie in de hockey-, tennis- en voetbalwereld, zoals het verschil tussen Eredivisie, hoofdklasse en niveau 1 voor het hoogste beoefeningsniveau.

Ledenpanels (hockey en tennis) en social media (voetbal)

De KNHB en KNLTB waren bereid om een uitnodiging tot deelname aan het onderzoek, met een link naar de vragenlijst, te sturen naar hun ledenpanels. Door op deze link te klikken kwamen de leden van deze panels direct op de welkomstpagina van het onderzoek, waarna gestart kon worden met het invullen van de enquête. De vragenlijst heeft voor deze ledenpanels opengestaan in de maanden mei en juni 2020.

¹ Behalve in Oostenrijk, waar het onderzoek zich heeft gericht op voetbal en basketbal.

Voor voetbal was dit niet mogelijk. Als alternatief is de link naar de vragenlijst verspreid via social media (LinkedIn, Twitter, Facebook), zowel vanuit de accounts van de onderzoekers als die van de KNVB. Dit is meermalen gedaan in de periode van juli tot oktober 2020.

2.2 Responsgroepen

Via de ledenpanels zijn in totaal 7.497 personen benaderd; 3.097 leden van de hockeybond en 4.400 leden van de tennisbond. In totaal hebben 965 respondenten, onder wie 545 leden van de KNHB en 420 leden van de KNLTB, de vragenlijst geheel of gedeeltelijk ingevuld.¹ Dit is een respons van 13 procent voor beide sporten samen (18% voor hockey en 10% voor tennis).

De werving van respondenten in de voetbalsport via social media resulteerde in 74 ingevulde vragenlijsten. Aangezien deze respondenten niet op basis van een ledenpanel zijn gerekruteerd, kan het responspercentage niet worden bepaald.

Tabel 2.1 geeft een overzicht van de achtergrondkenmerken van de responsgroepen.

	Hockey N = 545		Tennis N = 420		Voetbal N = 74	
Sekse	man	72,5%		67,1%		77,0%
	vrouw	27,2%		32,6%		23,0%
	onbekend	0,4%		0,2%		0,0%
Leeftijd	Gemiddelde	47		51		39
Betrokken bij sport	Gemiddeld aantal jaar	28		29		24
Aard betrokkenheid bij sport	Atleet/beoefenaar	65,9%		83,6%		74,3%
	Coach/trainer/assistent-coach/team manager	15,6%		2,9%		8,1%
	Medische staf	0,0%		0,0%		1,4%
	Scheidsrechter/assistent-scheidsrechter/official	9,4%		1,0%		5,4%
	Verenigingsbestuurslid	2,9%		7,6%		4,1%
	Anders	6,1%		5,0%		6,8%
Speelniveau	Internationaal	1,8%	Niveau 1	1,2%	Internationaal	1,4%
	Hoofdklasse	7,1%	Niveau 2	4,5%	Eredivisie	4,1%
	Promotieklasse	4,4%	Niveau 3	6,2%	Eerste divisie	2,7%
	Overgangsklasse	14,1%	Niveau 4	12,9%	Tweede divisie	4,1%
	Eerste klasse	23,6%	Niveau 5	17,9%	Derde divisie	2,7%
	Tweede klasse	18,8%	Niveau 6	25,5%	Hoofdklasse	6,8%
	Derde klasse	18,0%	Niveau 7	19,0%	Eerste klasse	2,7%
	Vierde klasse	7,7%	Niveau 8	9,8%	Tweede klasse	14,9%
	Vijfde klasse	1,8%	Niveau 9	3,1%	Derde klasse	24,3%
	Zesde klasse	2,6%			Vierde klasse	20,3%
					Vijfde klasse	16,2%

Tabel 2.1 – Omvang en achtergrondkenmerken responsgroepen

¹ Vragenlijsten die voor minder dan 37,5% waren ingevuld zijn in alle analyses buiten beschouwing gelaten. Dat geldt ook voor vragenlijsten waarin niet was ingevuld om welke sport het gaat en voor vragenlijsten die waren ingevuld door personen onder achttien jaar.

2.3 Validiteit en betrouwbaarheid

De ledenpanels van de KNHB en KNLTB vormen een afspiegeling van hun totale ledenbestanden. Om te beoordelen of de responsgroepen op hun beurt de ledenpanels van beide sportbonden weerspiegelen zijn beide groepen (responsgroep en ledenpanel) met elkaar vergeleken op een aantal kenmerken waarover data beschikbaar zijn.

Tabel 2.2 laat zien dat beide responsgroepen een betrouwbare afspiegeling vormen van de ledenpanels. Qua leeftijdsverdeling komen beide groepen sterk overeen. Mannen zijn in beide sporten enigszins oververtegenwoordigd in de responsgroepen. Het belangrijkste verschil doet zich voor in de speelsterkte in tennis: op de enquête hebben vaker leden van de tennisbond gereageerd die op een wat hoger niveau spelen. Als matchfixing vaker voorkomt op hogere speelniveaus, is het mogelijk dat cijfers over de prevalentie van matchfixing op basis van de responsgroep onder tennissers dus wat hoger uitvallen dan in werkelijkheid het geval is. Voor hockey is in de responsgroep een oververtegenwoordiging te zien van jonge senioren en ondervertegenwoordiging van veteranen.

	KNHB	EPOSM hockey		KNLTB	EPOSM tennis
Sekse			Sekse		
Man	63%	73%	Man	54%	67%
Vrouw	37%	27%	Vrouw	46%	33%
Leeftijdscategorie			Leeftijdscategorie		
0 t/m 9	0%	0%	18-25	7%	3%
10 t/m 19	3%	2%	25-35	13%	12%
20 t/m 29	17%	13%	35-45	16%	17%
30 t/m 39	11%	10%	45-55	23%	29%
40 t/m 49	32%	24%	55-65	19%	23%
50 t/m 59	28%	34%	65+	22%	16%
60 t/m 69	7%	12%			
70+	2%	4%			
Speelcategorie			Speelsterkte		
Jonge senioren	5%	11%	1 t/m 4	2%	24,8%
Senioren	38%	37%	5 en 6	7%	43,4%
Senioren/reserve	9%	14%	7 t/m 9	91%	31,9%
Veteranen	42%	28%			
Anders	3%	9%			

Tabel 2.2 - Vergelijking ledenpanels KNHB en KNLTB en responsgroepen op een aantal kenmerken

Met deze kanttekeningen kan tegelijkertijd worden gesteld dat de survey op basis van het totaal van 965 respondenten, met de spreiding naar uiteenlopende achtergrondkenmerken zoals gepresenteerd in tabel 2.1 en 2.2, een valide instrument is geweest om de ervaringen en opvattingen met betrekking tot matchfixing binnen de georganiseerde hockey- en tennissport te peilen.

Dat geldt in mindere mate voor voetbal. Ten eerste heeft de werving via social media tot een veel kleinere responsgroep geleid. Ten tweede is niet te bepalen hoe de responsgroep zich verhoudt tot de totale groep waaruit dit een steekproef is. Het is bijvoorbeeld mogelijk dat voetballers die met matchfixing te maken hebben gehad eerder geneigd zijn geweest om de vragenlijst in te vullen dan voetballers voor wie dat niet geldt, terwijl dat voor hockey en tennis in veel mindere mate een verstorende factor is geweest. In deze sporten is immers het ledenpanel als uitgangspunt

genomen. En in relatie tot matchfixing is dat ledenpanel volledig random samengesteld. Ten derde is de betrouwbaarheid van de respondenten in voetbal minder goed te beoordelen. Voor hockey en tennis blijkt de responsgroep een goede afspiegeling van het ledenpanel. De leden van deze panels zijn bij de betreffende sportbond bekend als betrouwbare participanten in onderzoek. Van de respondenten die voor voetbal via social media hebben meegedaan aan dit onderzoek, is de achtergrond noch bekend, noch verifieerbaar. Zo geeft 6,8 procent van de respondenten aan voetbal te beoefenen op het niveau van de Eredivisie en Keuken Kampioen Divisie, terwijl 0,1 procent van de voetballende teams bij de KNVB op dat niveau uitkomt. Als de respondenten onder voetballers de vragenlijst naar waarheid hebben ingevuld, moet met de oververtegenwoordiging van hogere beoefeningsniveaus rekening worden gehouden bij generalisatie van de bevindingen. Niet uit te sluiten (en evenmin te controleren) is dat de oververtegenwoordiging een vertekend beeld geeft doordat een deel van de respondenten de vragenlijst niet naar waarheid heeft ingevuld.

De resultaten onder voetballers worden in deze rapportage daarom niet opgeteld bij de resultaten onder hockeyers en tennissers, maar met het nodige voorbehoud apart vermeld waar dat van betekenis kan zijn.

2.4 Vergelijking met eerder onderzoek

In vergelijking met de survey naar matchfixing die Spapens & Olfers in 2013 in Nederland uitvoerden, verschilt de survey naar matchfixing die in het kader van het EPOSM-project in 2020 in Nederland is uitgevoerd in twee opzichten (zie tabel 2.3):

1. Het eerste verschil betreft de doelgroep. Waar de survey in het EPOSM-onderzoek in Nederland is uitgezet onder sporters, trainer/coaches, medische staf, scheidsrechters, bestuursleden en vergelijkbare betrokkenen op alle beoefeningsniveaus (zie tabel 2.1), was de survey van Spapens & Olfers destijds gericht op sporters en andere betrokkenen op de hogere en hoogste niveaus van beoefening (voetbal: scheidsrechters, zaakwaarnemers, coaches Betaald Voetbal, spelers topklasse, hoofdklasse en 1^e klasse, professionele spelers Eredivisie en Jupiler League; tennis: spelers en oud-spelers; draf- en rennsport: pikeurs en juryleden; boksen: deelnemers elite en jeugd; en basketbal: spelers eredivisie, coaches/trainers eredivisie en scheidsrechters eredivisie).
2. Het tweede verschil betreft de omvang van de responsgroep naar tak van sport. De survey in het EPOSM-onderzoek in 2020 heeft geresulteerd in 965 respondenten die een afspiegeling vormen van de ledenpanels van de KNHB en KNLTB. Daarnaast zijn 74 vragenlijsten ingevuld door personen die betrokken zijn bij voetbal, maar deze worden om methodologische redenen voor het totaalbeeld in dit onderzoek buiten beschouwing gelaten. De vragenlijst die door Spapens & Olfers in 2013 is uitgezet, is ingevuld door 636 representanten van voetbal (op hoog beoefeningsniveau). De respondenten van de

overige benaderde sporten vormen in het onderzoek van Spapens & Olfers (2013) te kleine aantallen om uitspraken te kunnen doen over deze sporten als geheel: tennis: n=12; draf- en rensport: n=15; boksen: n=12; basketbal: n=53.

Geconcludeerd kan worden dat de survey van Spapens & Olfers (2013) vooral uitspraken toelaat over matchfixing in voetbal op het hogere en hoogste niveau, terwijl het voorliggende EPOSM-survey in Nederland uitspraken toelaat over matchfixing in hockey en tennis in brede zin.

Spapens & Olfers (2013)				EPOSM-NL (2020)		
	N	%			N	%
Benaderd (voetbal, tennis, basketbal, draf- en rensport, boksen)	5547			Benaderd (hockey en tennis)	7497	
Respons totaal	732	13%**		Respons via ledenpanels	965	13%**
voetbal	636	87%*		tennis	420	10%*
basketbal	53	7%*		hockey	545	18%*
draf- en rensport	15	2%*				
tennis	12	2%*				
boksen	12	2%*				
sporter en oud-sporter		73%*		sporter en oud-sporter		73%*
scheidsrechter		18%*		scheidsrechter		6%*
trainer		6%*		trainer		10%*
bestuurslid		0%*		bestuurslid		5%*
anders		4%*		anders		6%*
Niveau van beoefening respondenten:	Scheidsrechters, zaakwaarnemers, coaches betaald voetbal, spelers topklasse, hoofdklasse en 1e klasse, professionele spelers Eredivisie en Jupiler League			Niveau van beoefening:	Alle niveaus van beoefening, met beperkte vertegenwoordiging van professionele sporters	

Tabel 2.3 - Vergelijking responsgroepen onderzoeken Spapens & Olfers (2013) en EPOSM-NL (2020)

* In percentage van respons

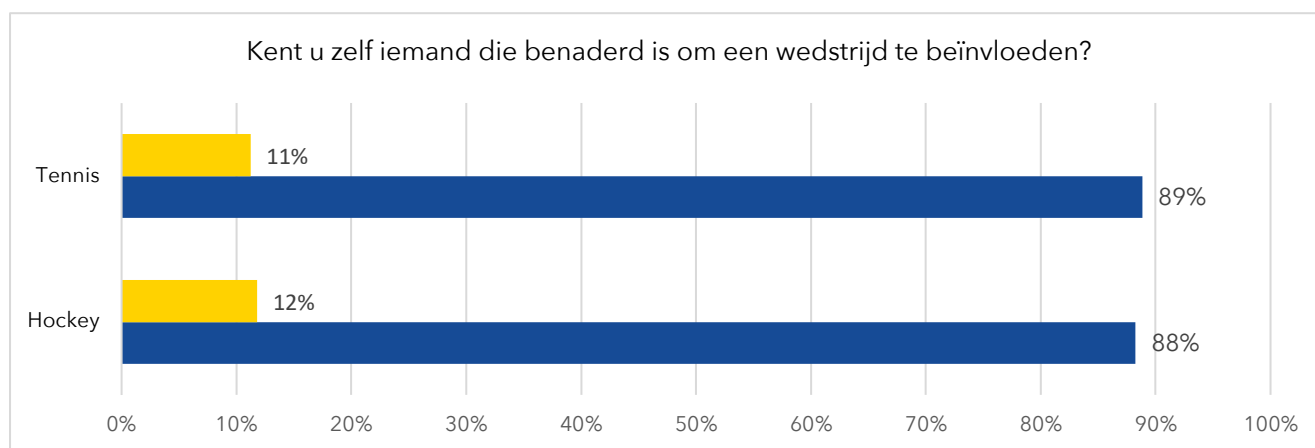
** in percentage van benaderd

3 PREVALENTIE VAN MATCHFIXING

3.1 Gokgerelateerde en niet-gokgerelateerde matchfixing

Uit onze survey onder de ledenpanels van de KNHB en KNLTB komt naar voren dat 12 procent van de respondenten iemand kent die wel eens is benaderd om een wedstrijd te beïnvloeden. Hierbij is geen onderscheid gemaakt tussen gokgerelateerde en niet-gokgerelateerde matchfixing. Tussen hockey en tennis doen zich nauwelijks verschillen in dit opzicht voor (zie figuur 3.1).

In de survey via social media onder voetballers lag het percentage veel hoger: 24 procent van de respondenten gaf hierin aan iemand te kennen die wel eens is benaderd om een wedstrijd te beïnvloeden. Zoals beargumenteerd in het vorige hoofdstuk kan dat het gevolg zijn van zelfselectie.

Figuur 3.1 – Kennis van iemand die is benaderd voor matchfixing in hockey en tennis

12% van de respondenten kent iemand die benaderd is om een wedstrijd te beïnvloeden

Het percentage van 12 procent onder hockeyers en tennissers ligt lager dan wat naar voren komt uit het EPOSM-onderzoek in België, Frankrijk, Kroatië, Nederland, Oostenrijk, het Verenigd Koninkrijk en Zwitserland tezamen. Van de 5.014 respondenten uit deze landen tezamen gaf 18 procent aan één of meerdere personen persoonlijk te kennen die benaderd is geweest om een wedstrijd te fixen. Hierbij moet worden aangetekend dat de steekproefmethodes en respondentengroepen in de genoemde landen verschillen vertonen en daardoor niet goed vergelijkbaar zijn.

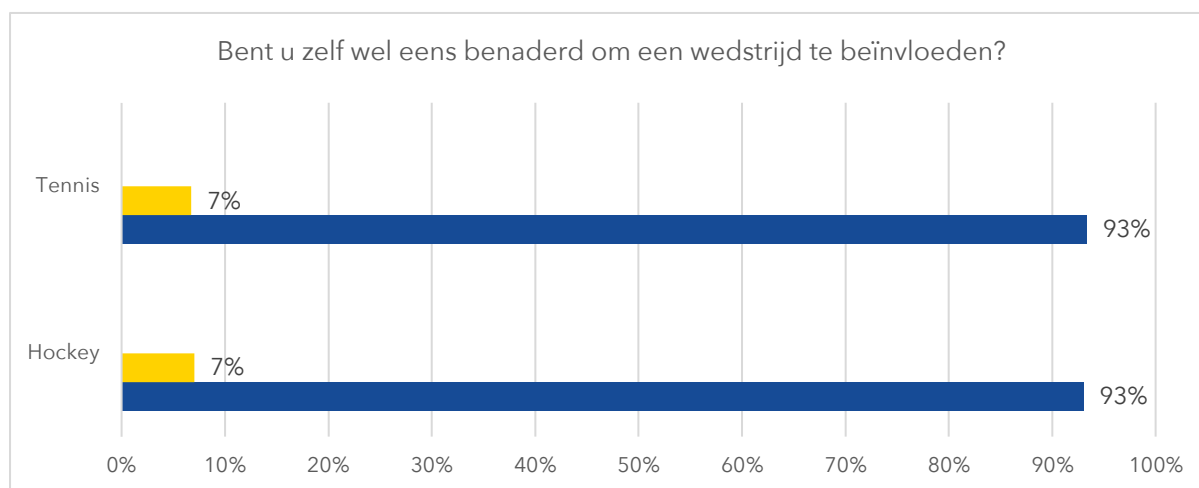
Uit het eerdere onderzoek van Spapens & Olfers in 2013 kwam naar voren dat 8 procent iemand kende die is benaderd om een wedstrijd te beïnvloeden. Zoals in het vorige hoofdstuk is aangegeven betreft de responsgroep van dat onderzoek voetballers op de hogere en hoogste niveaus. Het lagere percentage onder deze doelgroep kan mogelijk worden verklaard doordat

niet-gokgerelateerde matchfixing vaker voorkomt op lagere beoefeningsniveaus terwijl gokgerelateerde matchfixing juist vaker voorkomt op hogere niveaus. De volgende resultaten uit onze survey in Nederland ondersteunen die verklaring.

Van alle respondenten in hockey en tennis gaf 7 procent (in beide sporten een gelijk percentage) aan zelf wel eens te zijn benaderd om een wedstrijd te beïnvloeden (zie figuur 3.2).

7% van de respondenten is zelf wel eens benaderd om een wedstrijd te beïnvloeden.

In de survey via social media onder voetballers gold dit voor 15 procent van de respondenten. Uit het EPOSM-onderzoek in de zeven Europese landen gaf 8 procent van alle 5.014 respondenten (en 9 procent van de 745 tennissers) aan zelf wel eens te zijn benaderd voor matchfixing.

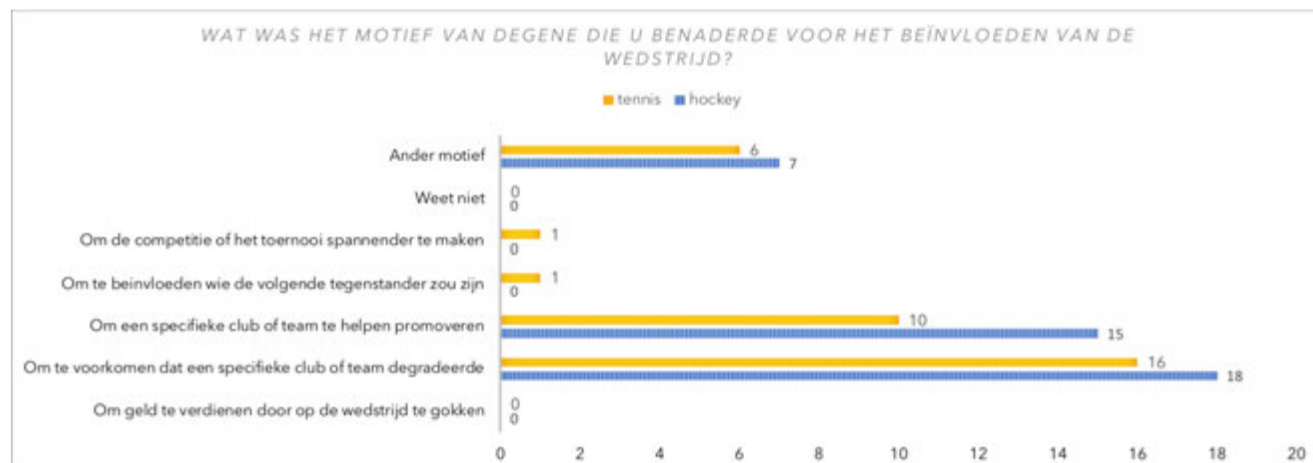
Figuur 3.2 – Mate waarin respondenten zelf zijn benaderd voor matchfixing in hockey en tennis

35 procent van de respondenten in hockey en tennis die zelf wel eens zijn benaderd om een wedstrijd te beïnvloeden geeft aan dat zij dat één keer hebben meegemaakt. Voor 42 procent geldt dat zij twee tot drie keer zijn benaderd; 23 procent geeft aan dat dit meer dan drie keer is gebeurd. In de survey via social media onder voetballers liggen deze percentages op respectievelijk 64 procent, 18 procent en 18 procent.

3.2 Sportgerelateerde matchfixing

Van alle respondenten in hockey en tennis gaf 7 procent dus aan zelf wel eens te zijn benaderd om een wedstrijd te beïnvloeden. Uit het doorvragen naar deze matchfixing blijkt dat het in al deze gevallen ging om sportgerelateerde matchfixing.

Het veruit meest genoemde motief (iets meer dan 80 procent van alle genoemde motieven) achter het betreffende verzoek om een wedstrijd te beïnvloeden was om degradatie van een specifieke club of speler te helpen voorkómen, of om een specifieke club of speler aan een kampioenschap te helpen. Daarvoor moest de benaderde partij opzettelijk onderpresteren. Dat gold voor zowel hockey als tennis (zie figuur 3.3).

Figuur 3.3 – Motieven voor het benaderen van respondenten om wedstrijden te beïnvloeden in hockey en tennis

Geen enkele respondent uit het ledenpanel van de hockey- en tennisbond gaf aan dat het motief voor de wedstrijdvervalsing was om geld te verdienen door te gokken op de betreffende wedstrijd. In de survey via social media onder voetballers werd evenmin melding gemaakt van gokgerelateerde matchfixing.

De matchfixing waarvoor respondenten zelf zijn benaderd had uitsluitend betrekking op sportgerelateerde (niet-gokgerelateerde) wedstrijdvervalsing.

In het onderzoek van Spapens & Olfers (2013) gaf een meerderheid van de respondenten aan dat het beïnvloeden van de competitie ten grondslag lag aan de toenadering tot matchfixing, terwijl 20 procent vermeldde dat de manipulatie bedoeld was om geld te verdienen door te gokken op de betreffende wedstrijd.

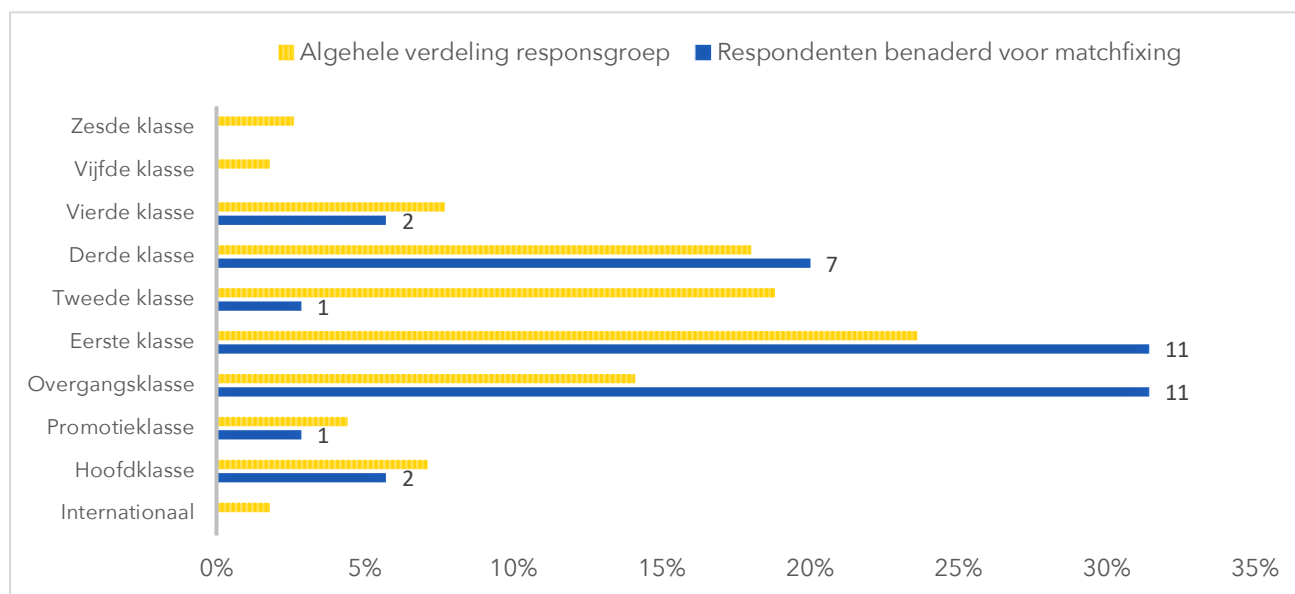
4 KENMERKEN VAN SPORTGERELATEERDE MATCHFIXING

4.1 Betrokkenen

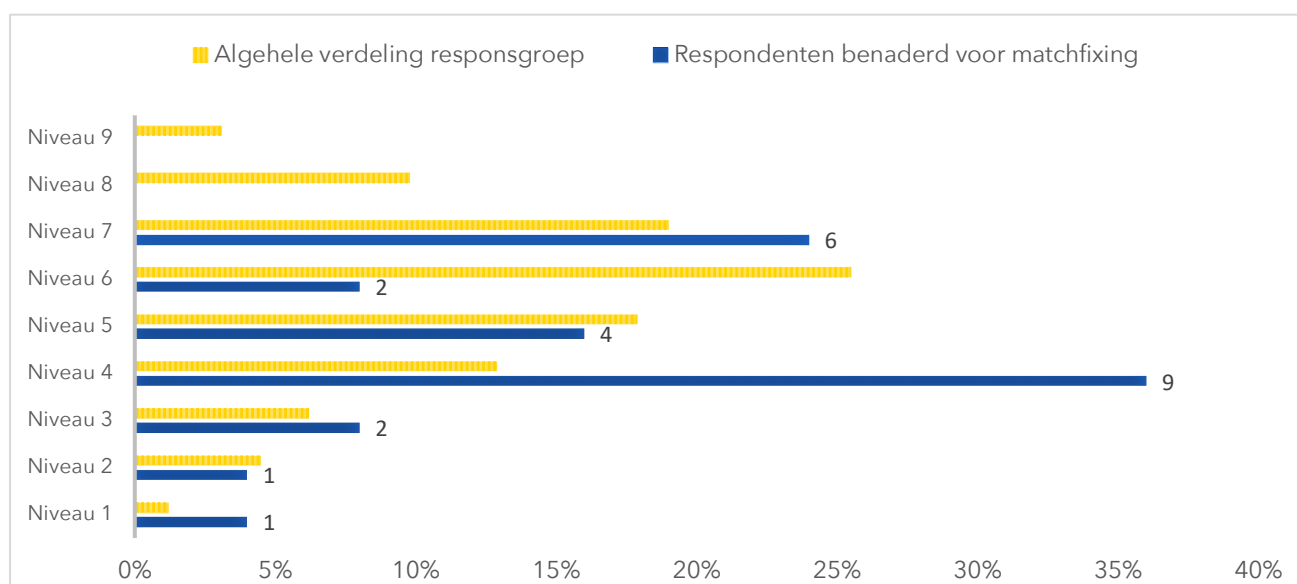
Toen de respondenten werden benaderd voor de sportgerelateerde matchfixing was 77 procent actief als beoefenaar, 16 procent als scheidsrechter en 7 procent als trainer/coach/team manager. Voor het beïnvloeden van de wedstrijd werden zij benaderd door overwegend beoefenaars (78 procent), coaches/trainers/team managers (18 procent) of bestuursleden/verenigingsmanagers (3 procent). Het betrof merendeels tegenstanders (71 procent) maar ook leden van de eigen club (27 procent).

4.2 Speelniveau

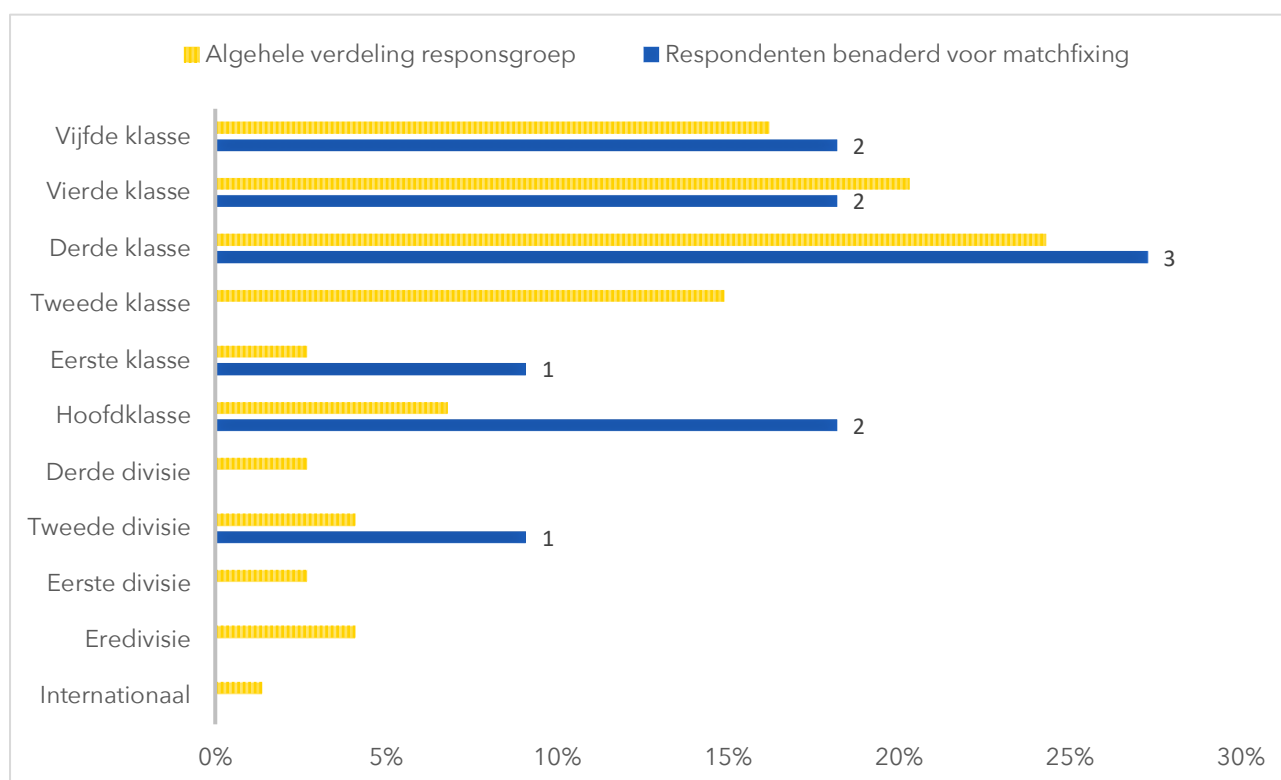
De uitkomsten van de survey wijzen erop dat sportgerelateerde matchfixing niet of nauwelijks voorkomt op de laagste niveaus van beoefening (in hockey de vijfde en zesde klasse en in tennis niveau 8 en 9). Wel werd matchfixing vaker dan op basis van de responsgroep te verwachten was gerapporteerd door respondenten die uitkomen op een niveau tussen de bovenste en onderste regionen: in hockey met name de overgangsklasse en eerste klasse (zie figuur 4.1); in tennis met name niveau 4 (figuur 4.2). Met betrekking tot de survey via social media in voetbal zijn de aantallen te klein om algemene uitspraken te doen (figuur 4.3).

Figuur 4.1 – Respondenten in hockey die zijn benaderd voor sportgerelateerde matchfixing naar beoefeningsniveau (in absolute aantallen; n = 35) in vergelijking met responsgroep in hockey als geheel naar beoefeningsniveau (in percentages; n = 545)

Figuur 4.2 – Respondenten in tennis die zijn benaderd voor sportgerelateerde matchfixing naar beoefeningsniveau (in absolute aantallen; n = 25) in vergelijking met responsgroep in tennis als geheel naar beoefeningsniveau (in percentages; n = 420)

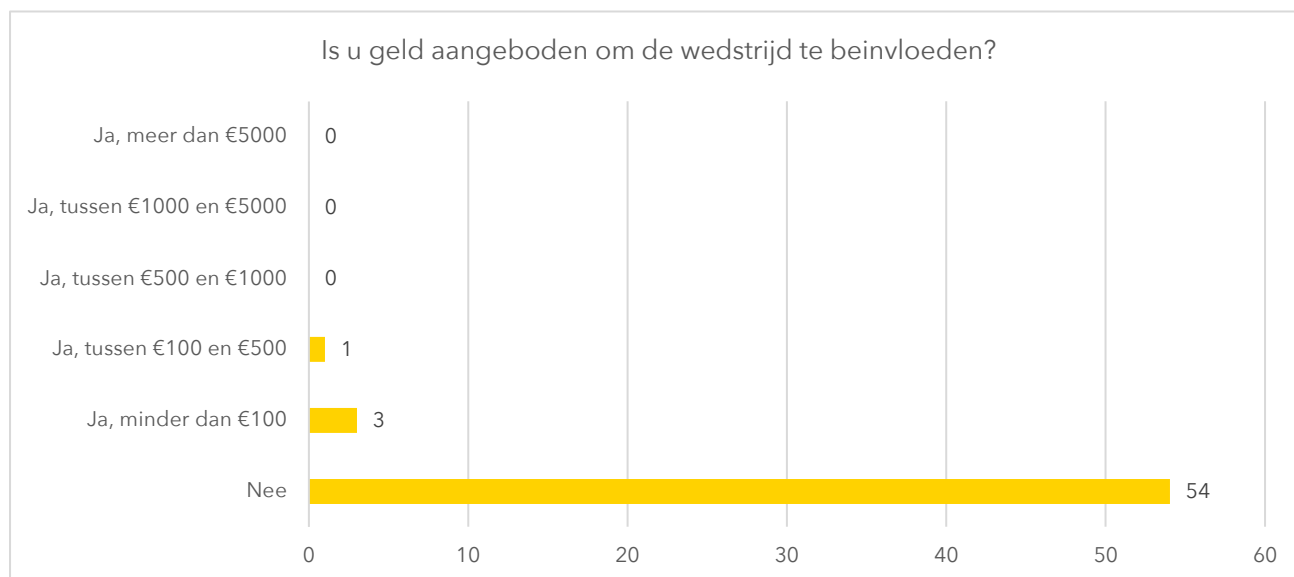

Figuur 4.3 – Respondenten in voetbal die zijn benaderd voor sportgerelateerde matchfixing naar beoefeningsniveau (in absolute aantallen; n = 11) in vergelijking met responsgroep in voetbal als geheel naar beoefeningsniveau (in percentages; n = 74)

4.3 Tegenprestaties

Als tegenprestatie om de wedstrijd te vervalsen werd in 40 procent van de gevallen waarin de respondent zelf is benaderd voor matchfixing een klein geldbedrag en/of gift in natura aangeboden. Vier respondenten in hockey en tennis maakten melding dat hun geld was aangeboden. Hierbij ging het in drie gevallen om een bedrag lager dan honderd euro. Eén respondent maakte melding van een geldbedrag tussen honderd en vijfhonderd euro (zie figuur 4.1). Vaker ging het om giften in natura; 36 procent van de respondenten die zelf zijn benaderd voor matchfixing vermeldde dat het ging om een dergelijke gift in natura, zoals het betalen van een kratje bier, wijn/bier, de consumpties en de barrekening.

In 40% van de gevallen waarin de respondent zelf is benaderd voor matchfixing is een gift in geld en/of natura aangeboden. Hiermee waren kleine bedragen gemoeid.

Figuur 4.4 – Financiële tegenprestaties bij sportieve matchfixing in hockey en tennis

In de survey via social media onder voetballers gaven elf respondenten aan zelf te zijn benaderd voor het beïnvloeden van een wedstrijd. Vijf van hen gaven aan dat daarmee geld was gemoeid: in vier gevallen minder dan duizend euro, in één geval tussen de duizend en vijfduizend euro. Volgens zeven respondenten werden andere tegenprestaties aangeboden, in het bijzonder het betalen van de bierrekening en/of van andere consumpties.

4.4 Druk of bedreiging

Van de 58 respondenten in hockey en tennis die aangaven zelf wel eens te zijn benaderd om een wedstrijd te beïnvloeden, gaven zeven respondenten aan dat zij zich bedreigd of onder druk gezet voelden. In de survey via social media onder voetballers werd hiervan geen melding gemaakt.

	Met druk of bedreiging	Zonder druk of bedreiging
Gokgerelateerd	0	0
Niet-gokgerelateerd	7	51

Tabel 4.1 Aard van matchfixing waarvoor respondenten in hockey en tennis zelf zijn benaderd

4.5 Instemming

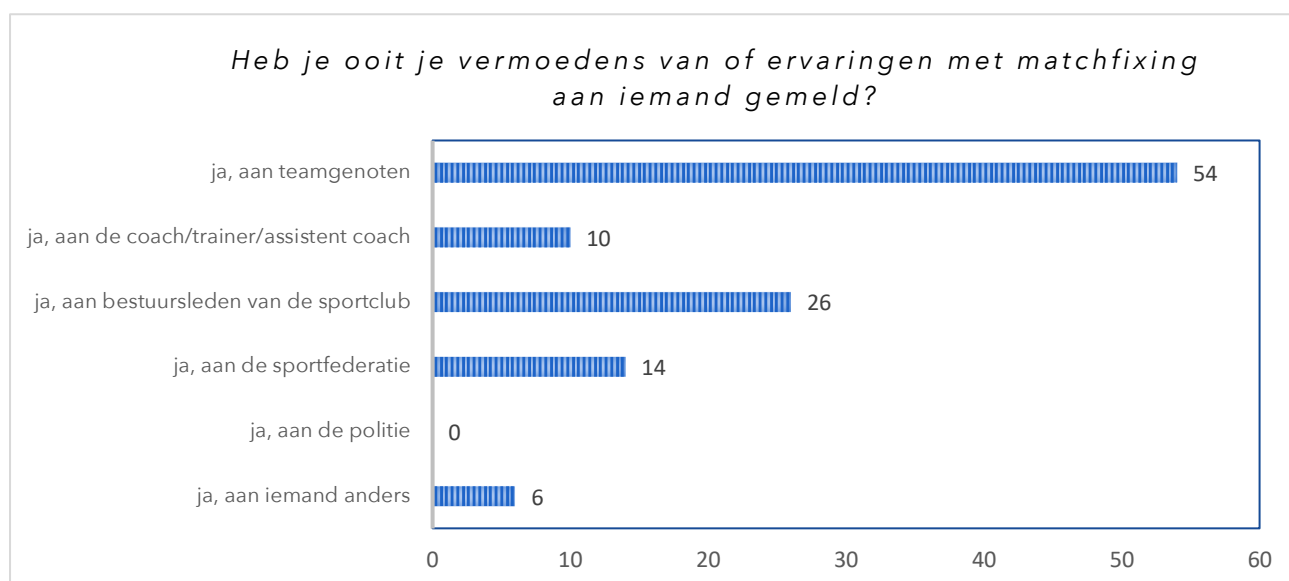
Van de respondenten in hockey en tennis die aangaven zelf wel eens te zijn benaderd om een wedstrijd te beïnvloeden, gaf iets meer dan een kwart aan met het verzoek te hebben ingestemd. In beide sporten lag dit percentage min of meer gelijk. In de survey via social media onder voetballers gaf bijna de helft aan met het verzoek te hebben ingestemd.

26% van de respondenten die zelf wel eens is benaderd om een wedstrijd te beïnvloeden stemde met het verzoek in.

Als belangrijkste motivering noemden de respondenten dat zij hebben ingestemd met het verzoek vanwege het belang voor hun eigen team of als vriendschappelijke geste naar een andere club of speler of degene die het voorstel deed. Twee respondenten gaven aan te hebben ingestemd met het verzoek vanwege druk die op hen werd uitgeoefend vanuit het eigen team. Geen enkele respondent in hockey en tennis gaf aan te hebben ingestemd met het verzoek vanwege een aanbod van geld of giften of persoonlijke financiële problemen. In de survey via social media gaf één voetballer aan te hebben ingestemd vanwege een aangeboden geldbedrag of andere materiële vergoeding.

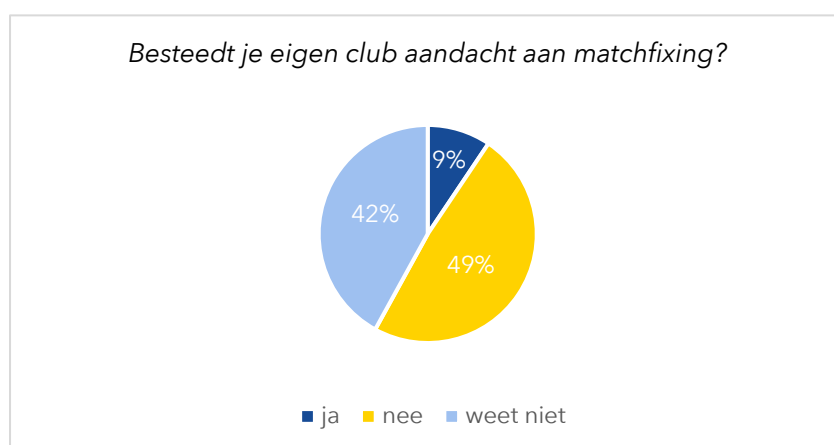
5 MELDING VAN MATCHFIXING

In de survey zijn respondenten gevraagd of zij vermoedens van of ervaringen met matchfixing ooit aan iemand hebben gemeld. Bij deze vraag werd in het midden gelaten of het ging om gokgerelateerde of niet-gokgerelateerde matchfixing. Circa 60 procent van de respondenten in hockey en tennis gaf op deze vraag aan dat zij dergelijke vermoedens of ervaringen inderdaad hebben gedeeld; voornamelijk met teamgenoten, bestuursleden van de sportclub of de sportbond (zie figuur 5.1 waarin de labels de absolute aantallen respondenten weergeven).

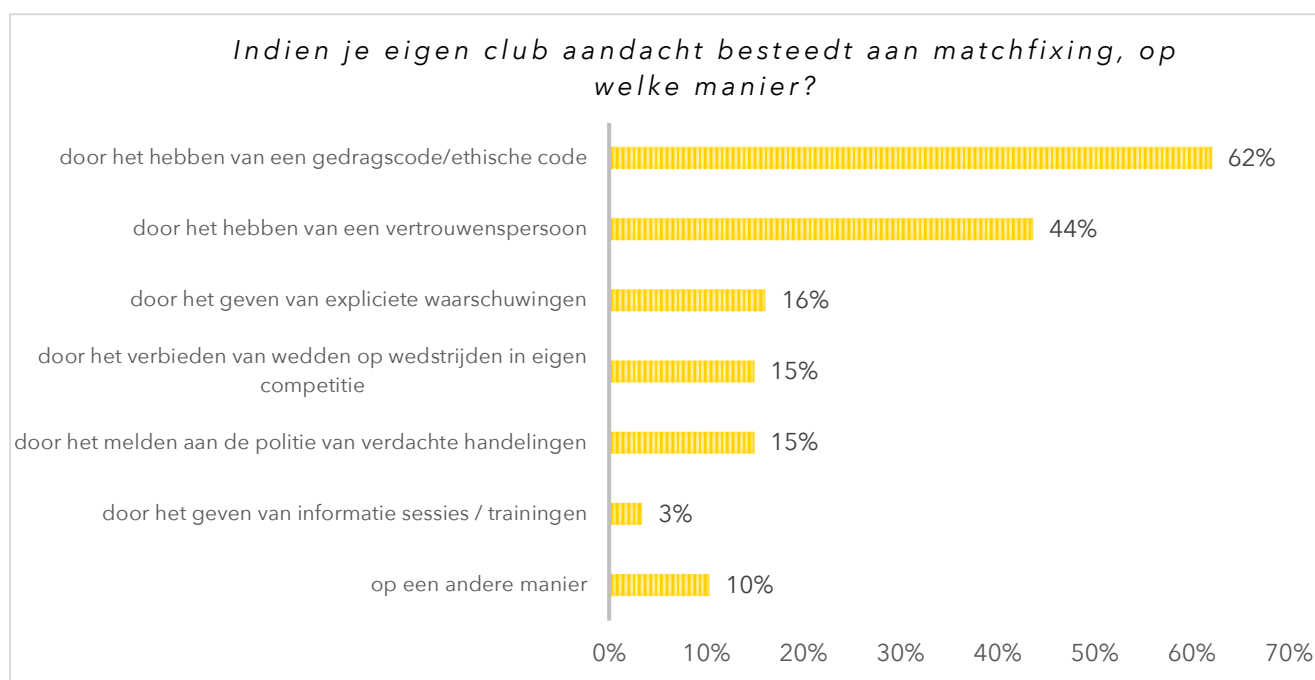
Figuur 5.1 Melding van vermoedens van of ervaringen met matchfixing in hockey en tennis (in absolute aantallen; n = 77; meerdere antwoorden per respondent mogelijk)

Van de respondenten die nog steeds bij een sportclub in hockey of tennis zijn betrokken, geeft 9 procent aan dat hun sportclub aandacht besteedt aan *gokgerelateerde en/of niet-gokgerelateerde* matchfixing; 49 procent geeft aan dat de club dat niet doet; 42 procent weet het niet.

Figuur 5.2 Aandacht door sportclub aan matchfixing in hockey en tennis volgens respondenten (n = 924)

Voor zover de sportclub aandacht besteedt aan ***gokgerelateerde en/of niet-gokgerelateerde matchfixing*** gebeurt dit overwegend via algemene instrumenten, zoals een gedragscode/ethische code of een vertrouwenspersoon. Acties die specifiek zijn gericht op matchfixing, zoals het geven van expliciete waarschuwingen, het verbieden van gokken op wedstrijden of het melden van verdachte handelingen aan de politie komen in mindere mate voor.¹

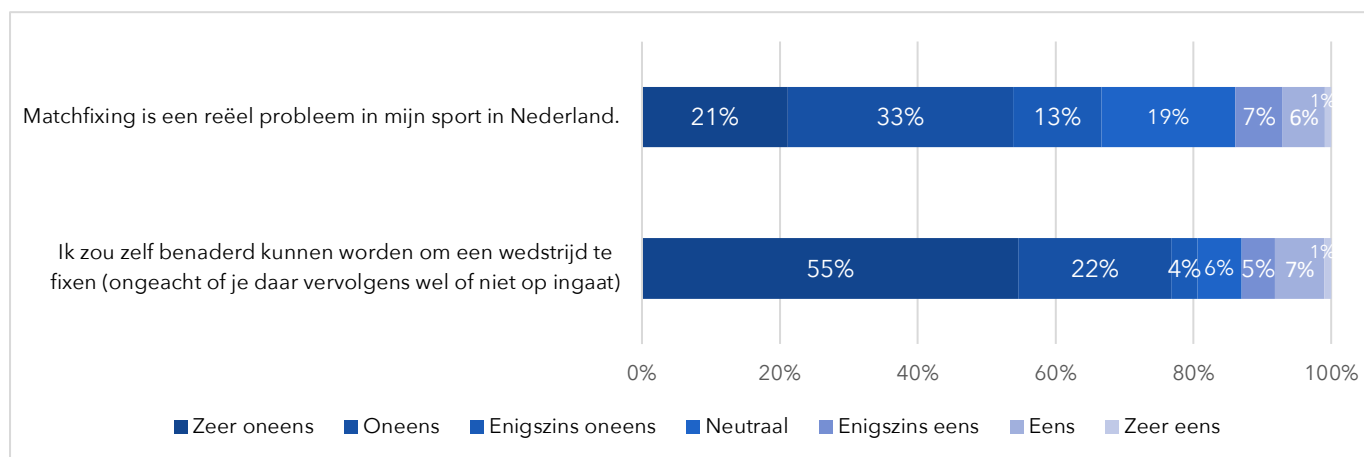

Figuur 5.3 Wijze waarop sportclubs in hockey en tennis aandacht geven aan gokgerelateerde en niet-gokgerelateerde matchfixing (n = 87)

¹ Sportgerelateerde matchfixing valt in beginsel onder het tuchtrecht van de sportbonden. Meldingen aan de politie zijn alleen te verwachten bij gokgerelateerde matchfixing of wanneer sportgerelateerde matchfixing gepaard zou gaan met bedreiging of geweld.

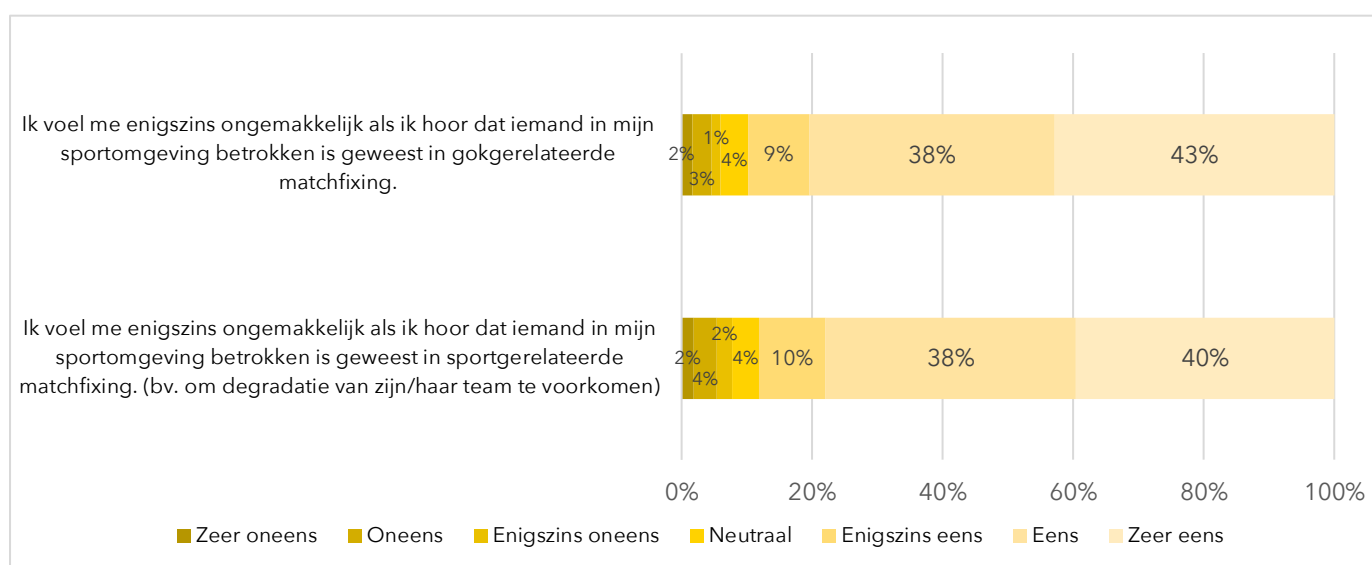
6 BEOORDELING VAN MATCHFIXING

Matchfixing in het algemeen – dus zowel gokgerelateerd als sportgerelateerd – wordt door tweederde van de respondenten niet beschouwd als een reëel probleem in hun sport in Nederland. Eénderde van de respondenten ziet matchfixing wel als een reëel probleem. Van de respondenten acht 80 procent het onwaarschijnlijk dat zij zelf kunnen worden benaderd om een wedstrijd te fixen.

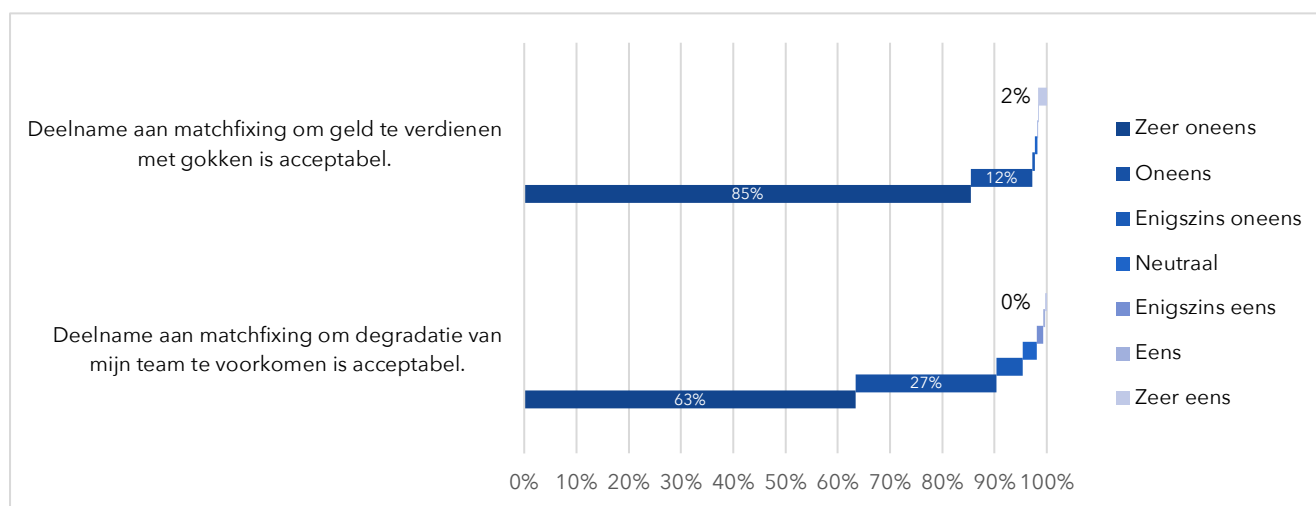
Figuur 6.1 Ervaren omvang van de problematiek van matchfixing door leden van de hockeybond en tennisbond

Een grote meerderheid van de respondenten voelt zich ongemakkelijk als zij horen van matchfixing in hun sportomgeving. Het maakt daarbij niet veel verschil of het gaat om sportgerelateerde of gokgerelateerde matchfixing.

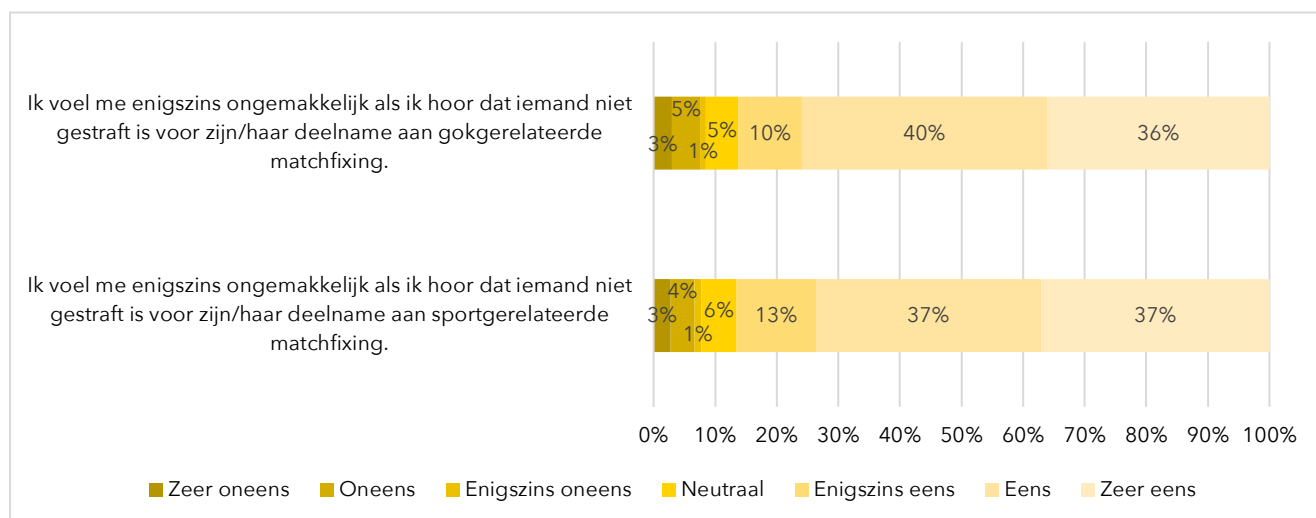
Figuur 6.2 Omgang met gokgerelateerde en sportgerelateerde matchfixing door leden van de hockeybond en tennisbond

Gokgerelateerde matchfixing wordt wel door een iets groter deel van de respondenten afgekeurd dan sportgerelateerde matchfixing. Terwijl 97 procent van alle respondenten in hockey en tennis het onacceptabel vindt om deel te nemen aan matchfixing met als doel daaraan geld te verdienen door te gokken op een wedstrijd, vindt 90 procent het onacceptabel om deel te nemen aan matchfixing met als doel degradatie van het eigen team te voorkomen.

Figuur 6.3 Beoordeling van deelname aan gokgerelateerde en sportgerelateerde matchfixing door leden van de hockeybond en tennisbond

Beide vormen van matchfixing dienen volgens de respondenten bestraft te worden. Een grote meerderheid (87 procent) van de respondenten geeft aan zich ongemakkelijk te voelen als matchfixing onbestraft blijft. Dat geldt zowel voor gokgerelateerde als sportgerelateerde matchfixing.

Figuur 6.4 Gevoelens bij respondenten in tennis en hockey indien gokgerelateerde en sportgerelateerde matchfixing onbestraft blijven

Van de respondenten geeft 20 procent aan in het afgelopen jaar weleens te hebben gegokt. Acht van de 965 respondenten in hockey en tennis geven bovendien aan dat zij wel eens hebben gewed op een wedstrijd waarbij zij persoonlijk betrokken waren. Gokken op eigen wedstrijden valt niet onder matchfixing maar kan wedstrijdvervalsing wel uitlokken en is daarom volgens de reglementen van veel sportbonden ten strengste verboden.

7 **CONCLUSIES**

7.1 **Prevalentie van matchfixing**

- De resultaten van dit onderzoek laten zien dat wedstrijdvervalsing op de meeste beoefeningsniveaus voorkomt. Het gaat daarbij in de breedtesport niet om gokgerelateerde, maar om sportgerelateerde matchfixing.
- Van de bijna duizend respondenten in tennis en hockey kent 12 procent iemand die wel eens is benaderd om een wedstrijd te beïnvloeden. Daarbij is niet gevraagd om welke vorm van matchfixing het gaat. Van de respondenten is 7 procent zelf wel eens benaderd voor het beïnvloeden van een wedstrijd. Hierbij ging het in alle gevallen om niet-gokgerelateerde matchfixing. Het belangrijkste motief was om een andere speler of club te helpen door opzettelijk ondermaats te presteren; niet om hiermee geld te verdienen door het gokken op de betreffende wedstrijd. Daarom is deze vorm van matchfixing te betitelen als sportgerelateerde matchfixing.
- In de prevalentie van matchfixing komen in onze survey geen verschillen naar voren tussen tennis en hockey. Dit onderzoek geeft dan ook geen aanwijzing dat het verschil tussen een individuele sport en teamsport een bepalende factor is voor het vóórkomen van sportgerelateerde matchfixing.
- Het percentage Nederlandse respondenten dat iemand kent die wel eens is benaderd voor matchfixing (12 procent) ligt iets lager dan het gemiddelde dat uit het EPOSM-onderzoek onder zeven Europese landen naar voren komt (18 procent). Nader onderzoek naar dit verschil moet uitwijzen of dit het gevolg is van een methodologisch artefact of een kenmerk van de Nederlandse breedtesport.
- Het percentage Nederlandse respondenten dat iemand kent die wel eens is benaderd voor matchfixing (12 procent) ligt hoger dan uit het onderzoek van Spapens & Olfers uit 2013 naar voren kwam (8 procent). Hieruit kan niet worden geconcludeerd dat matchfixing in 2020 vaker voorkwam dan in 2013. Aannemelijker is dat dit verschil wordt verklaard door de verschillende doelgroepen waaronder het onderzoek is verricht. Bij Spapens & Olfers (2013) waren de respondenten voornamelijk betrokken in de voetbalsport op het hogere en hoogste niveau, terwijl de resultaten van het voorliggende onderzoek betrekking hebben op betrokkenen in de hockey- en tennissport op alle beoefeningsniveaus.
- Wel kan uit ons onderzoek worden afgeleid dat sportgerelateerde matchfixing (veel) vaker voorkomt dan gokgerelateerde matchfixing. Die conclusie sluit aan bij eerdere onderzoeksbevindingen (Van Der Hoeven et al. 2020).
- Vergeleken met sportgerelateerde matchfixing komt gokgerelateerde matchfixing vermoedelijk vaker voor op een hoger speelniveau. Dat is niet alleen een logisch uitvloeisel van de werking van de gokmarkt. Het blijkt ook uit het verschil tussen de uitkomsten van onze

survey en die van het eerdere onderzoek van Spapens & Olfers (2013). Waar uit het laatstgenoemde onderzoek onder beoefenaars, scheidsrechters, trainers en zaakwaarnemers uit de hoogste niveaus van het amateurvoetbal en het Betaald Voetbal naar voren kwam dat 20 procent van de matchfixing bedoeld was om geld te verdienen door te gokken op de betreffende wedstrijd, is in ons onderzoek onder beoefenaars van alle speelniveaus geen enkele melding gedaan van gokgerelateerde matchfixing.

- De uitkomsten van de survey wijzen erop dat sportgerelateerde matchfixing zelden voorkomt op de laagste beoefeningsniveaus. De grootste kans op sportgerelateerde matchfixing doet zich voor tussen de hoogste en laagste beoefeningsniveaus.

7.2 Kenmerken van matchfixing

- Net als in gokgerelateerde matchfixing is in sportgerelateerde matchfixing sprake van tegenprestaties. Daarbij kan het gaan om geldbedragen of om giften in natura. Van de respondenten in hockey en tennis die aangeven te zijn benaderd voor het manipuleren van wedstrijden, liet 40 procent weten dat hen een tegenprestatie werd aangeboden. Geldbedragen werden slechts enkele keren beloofd, waarbij het (op een enkele uitzondering na) ging om een bedrag van minder dan honderd euro. Giften in natura komen veel vaker voor. Denk daarbij aan het betalen van de barrekening of een kratje bier na de wedstrijd.
- Hoewel er niet vaak en niet veel geld is gemoeid met sportgerelateerde matchfixing, gaan dergelijke verzoeken om een wedstrijd te 'fixen' soms gepaard met druk of bedreiging. Van de 965 respondenten in hockey en tennis gaven 58 respondenten aan zelf te zijn benaderd voor het fixen van een wedstrijd, van wie zeven respondenten vermeldden dat dit gepaard ging met druk of bedreiging.
- Van de respondenten die zelf zijn benaderd voor matchfixing gaf een kwart gehoor aan dat verzoek. Het belangrijkste motief daarvoor was dat dit in het belang was van het eigen team of een vriendelijke geste was naar een andere speler of ander team. Voor twee respondenten was de uitgeoefende druk of bedreiging reden om met het verzoek in te stemmen.
- Sportgerelateerde matchfixing wordt niet geheimgehouden onder sporters. Meer dan de helft van de respondenten met vermoedens van of ervaringen met matchfixing, geeft aan dit te hebben gedeeld met anderen in het team, de vereniging of bond.
- Het lijkt erop dat sportverenigingen nog weinig aandacht geven aan sportgerelateerde wedstrijdvervalsing in de breedtesport. Voor zover hieraan aandacht wordt gegeven, krijgt dit vorm via een gedragscode of ethische code en door de aanwezigheid van een vertrouwenspersoon binnen de club.

7.3 Beoordeling van matchfixing

- Respondenten nemen zowel gokgerelateerde als sportgerelateerde wedstrijdvervalsing serieus. Zij vinden matchfixing verwerpelijk en zouden zich erg ongemakkelijk voelen als zij zouden vernemen dat er in hun sportomgeving sprake is van wedstrijdvervalsing of als een 'fixer' van wedstrijden niet zou worden bestraft. Deze beoordeling en veroordeling van wedstrijdvervalsing betreft zowel gokgerelateerde als sportgerelateerde matchfixing, al wordt gokgerelateerde deelname aan matchfixing scherper afgewezen dan wedstrijdvervalsing om degradatie van het eigen team te voorkomen.
- Tweederde van de respondenten beschouwt matchfixing tegelijkertijd *niet* als een serieus probleem in hun sport in Nederland. Dat is begrijpelijk: 88 procent van de respondenten kent niemand die wel eens is benaderd om een wedstrijd te vervalsen; 80 procent acht het onwaarschijnlijk dat zij zelf met een dergelijk verzoek worden benaderd.
- Tegelijkertijd is het opvallend dat 15 van de 58 respondenten in hockey en tennis die wel eens zijn benaderd om een wedstrijd te vervalsen met het verzoek instemden. Het lijkt er dus op dat leden van sportclubs ontvankelijker zijn voor sportgerelateerde wedstrijdvervalsing dan op basis van hun beoordeling en veroordeling te verwachten zou zijn.
- Hierbij speelt mee dat het bij sportgerelateerde matchfixing meestal 'slechts' gaat om een kratje bier gaat of een geste richting een bevriende speler of club. Ook kan een wederzijds sportief eigenbelang in competitieverband ten grondslag liggen aan een al dan niet uitgesproken 'deal' over de gewenste uitkomst van een wedstrijd. Dit doet zich bijvoorbeeld voor als een gelijk spel in een wedstrijd voor beide partijen gunstig is in competitie- of toernooiverband. Een dergelijk sportief eigenbelang creëert een grijs gebied tussen tactiek en manipulatie waarbinnen verschillen in perceptie kunnen ontstaan of er sprake is van matchfixing (Van Der Hoeven et al. 2021).

7.4 Slotbeschouwing

- Spapens & Olfers (2013) onderscheiden vier vormen van matchfixing: gokgerelateerde matchfixing met en zonder omkoping of bedreiging; en niet-gokgerelateerde matchfixing met en zonder omkoping of bedreiging. Net als hun studie laten onze resultaten zien dat sportgerelateerde wedstrijdvervalsing zonder omkoping of bedreiging het meeste voorkomt. Die conclusie gaat in de breedtesport nog meer op dan in de topsport.
- Sportgerelateerde wedstrijdvervalsing komt niet op grote schaal voor. Ook heeft het geen relatie met criminaliteit die de gokgerelateerde matchfixing extra problematisch maakt. Toch zijn er goede argumenten om dit probleem serieus te nemen. Net als gokgerelateerde matchfixing ondermijnt sportgerelateerde wedstrijdvervalsing de integriteit van sportcompetities. Het komt relatief weinig voor, maar leden van sportclubs zijn hiervoor in de breedtesport ontvankelijk; juist omdat het kan samenvallen met sportief eigenbelang en 'slechts' een futiliteit lijkt vergeleken met de belangen die in de topsport spelen.

- De problematiek van sportgerelateerde wedstrijdvervalsing vraagt om beleid dat in vergelijking met gokgerelateerde matchfixing een sterker accent legt op bewustwording en voorlichting dan controle en bestraffing. Het is binnen elke sport van belang te bespreken in welke mate en vormen sportgerelateerde matchfixing voorkomt, wat daarvan de achterliggende motieven zijn en waar geoorloofde tactiek omslaat in ongeoorloofde manipulatie.

8 LITERATUUR

ISR (2016). *Tuchtrecht matchfixing Instituut Sportrechtspraak*, versie 13 juni 2016.

Spapens & Olfers (2013) *Matchfixing in Nederland: De aard en de reikwijdte van het probleem, de risico's en de aanpak*. Tilburg: Tilburg University.

Spapens & Olfers (2015) Match-fixing: The current discussion in Europe and the case of the Netherlands. *European Journal of Crime, Criminal Law and Criminal Justice*, 23(4), 333-358.

Van Der Hoeven, S., De Waegeneer, E., Constandt, B., & Willem, A. (2020). Match-fixing: Moral challenges for those involved. *Ethics & Behavior*, 30(6), 425-443.

Van Der Hoeven, S., Constandt, B., Schyvinck, C., Lagae, W. & Willem, A. (2021). The grey zone between tactics and manipulation: The normalization of match-fixing in road cycling. *International Review for the Sociology of Sport*, DOI: 10.1177/10126902211038414.